

Št. 216

**JUNIJ
2024**

Št. člana_ice društva:

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

PRIPOROČENI

PROSTOVOLJNI PRISPEVEK: 2 EUR

Polovico dobi član_ica društva.

KRALJI TULICE

Odgovorni in izvršni urednik

Jean Nikolič

Tehnični urednik in oblikovanje

Chris Hartke

Uredniški odbor

Bojan Dekleva, Maja Vižintin, Špela Razpotnik

Sodelavci uredništva

Tomaž Golob – Taubi, Barbara Jozelj, Žiga Novak, Špela Blatnik,

Diego Menendes, Jure Zebec, Maruša Ivančič

Grafična zasnova

Karlo Medjugorac

Lektoriranje

Mojca Pipan

Ilustracije

Biggerthanpluto, Gašper Sojč, Leah Artist Mihalič, GDJ, Ban,

Janne Karlsson, Louda2455

Ovitek

Prva in zadnja stran: Nada Žgank

Tisk

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Prostovoljni prispevek za časopis je 2 EUR.

Celoletni prispevek za naročnike v Sloveniji znaša 36 EUR, v tujini pa 72 EUR. Poštšina je vključena v ceno.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

030 323 128 (SMS komentarnica)

E-pošta: urednistvo@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0400 1004 8456 921 odprt pri Nova KBM

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje -- Mestna občina Maribor

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO

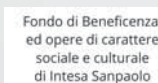
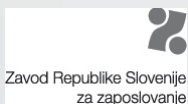
Javni stanovanjski sklad MOL -- Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor

Stanovanjski sklad RS -- Zavod RS za zaposlovanje -- Ministrstvo za javno upravo

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev in avtoric prispevkov
ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

ALI BOMO ŽE ENKRAT OBLIKOVALI TO STRATEGIJO?

Foto: osebni arhiv

Dom je v našem svetu predpogoj dostojnega življenja in povsem nedostojno je, da v tako s preobiljem prepredenem delu sveta države ne zagotavljajo stanovanja kot osnove za življenje vsem njenim članom. Nasprotno, dostopno stanovanje je postalo nedosegljiv sen ne le za najranljivejše skupine prebivalstva, pač pa tudi za tiste, ki jim je uspelo živeti brez prevelikih socialnih izzivov. Boleče je, da se vse pogostejše tudi nekateri kolegi, ki strokovno delajo na področju brezdomstva in nimajo zgodovine brezdomstva, soočajo s situacijo, ko so se primorani seliti iz glavnega mesta na kakršno koli že periferijo, če si želijo živeti v več kot 15 kvadratov velikem precejšnjem in po nobenih merilih kakovostnem najemniškem stanovanju. Kot v drugih neoliberalnih državah se tudi pri nas že izrisuje scenarij, ko so si uporabniki socialnega dela in pa delavci na tem področju vse bližje z vidika nedosegljivosti osnovnih pogojev za življenje. Nič ni narobe s tem, da se ti sloji približujejo drug drugemu, velik problem pa je, da gre trend približevanja v napačno smer.

Vse to in še kaj nakazuje, da je v naši državi nujen resen razmislek o tem, kje želimo biti čez desetletje v tem oziru in pa kako bomo do tja prišli. Z drugimi besedami, nujno potrebujemo strategijo na področju brezdomstva. O tem govorimo že vsaj dve desetletji. Spominjam se anekdote, ko smo v društvu leta 2007 gostili kolege iz Norveške ob uvajanju svojih prvih nastanitvenih programov. Imeli smo norveško-slovenskega prevajalca. Že takrat je bila jasno izražena potreba po nacionalni strategiji na področju brezdomstva in o tem smo nekega dne tako dolgo razpravljali, da je sicer umirjeni prevajalec izstopil iz svoje vloge prevajalca in v nekem trenutku vstal ter vprašal: »Ali bomo že enkrat oblikovali to strategijo?« Očitno je moralo preteči še kar nekaj let, da smo prišli do te točke. Letos se na področju brezdomstva končno odvija priprava nacionalne strategije za preprečevanje brezdomstva. To nalogo po naročilu Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti izvaja Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo skupaj s sodelavkami, med katerimi sva tudi članici našega društva.

Smo država z zelo slabo razvito stanovanjsko politiko, trendi gradnje le eliti dostopnih stanovanj ter turistifikacije mestnih jader pa to še zaostrojuje. Pri oblikovanju podlag za strategijo izhajamo iz empirično potrjenega dejstva, da je edini način, kako priti do stanja, ko nikomur ne bo treba izkušati brezdomstva, zagotavljanje dovoljšnjega števila dostopnih stanovanj, ob tem pa tudi potrebne podpore, da bi lahko ljudje, ne glede na neenaka izhodišča, stanovanja obdržali ter v njih živeli kot polnopravni člani družbe.

Naše trenutne razprave gredo v smer ambiciozne strategije, ki bo imela za cilj končanje brezdomstva. Obenem se vsi vpleteni zavedamo, da je ta pot zahtevna, saj se morajo k temu cilju zavezati vsi resorji, ne le socialni in zdravstveni, ki sta že tudi doslej na tem področju delovala proaktivno.

Strategija na področju brezdomstva je torej nujen korak, a obenem šele tlakovanje poti k cilju, da bo v prihodnosti življenje v naši državi za vse bolj dostojno in da imeti dom ne bo le papirnata, ampak tudi uresničljiva pravica vseh v naši državi živečih ljudi.

Špela Razpotnik

Kazalo:

2	UVODNIK
4	POMEŽIK SONCU
5	DEČEK Z NOVOGORIŠKIH ULIC
7	POLJE ČASTI
8	SPOLNOST IN BREZDOMSTVO V KANADSKEM MONTRÉALU
10	BREZDOMKA
12	NEKAJ CESTNIH
13	ANEKDOTE IZ PRODAJE
14	MARIBORSKA SCENA
17	SARIN DNEVNIK
18	LITERARNA PRILOGA
22	SLIŠANJE GLASOV
24	DNO DNA
26	KRALJEVI RECENZOR
28	IZZA REŠETK
31	MILOŠEV FOTO KOTIČEK
32	KRAVŽLIJANJE MOŽGANOV
33	OGLASNA DESKA
34	NAGRADNA KRIŽANKA

PRAVILA PONUJANJA ČASOPISA

Ker želimo, da bi pri razširjanju časopisa Kralji ulice lahko sodelovalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev in bralk, je pomembno, da skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Člani in članice društva, ki ponujajo časopis, ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice.

Doslej so bili v javnosti zelo dobro sprejeti, mnogi bralci in bralke so pohvalili njihov pristop. Želimo si, da tako ostane tudi v prihodnje, zato člani in članice društva spodbujamo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis še bolj približati našim bralcem in bralkam.

- Časopis ponujam na miren in nevsiljiv način.
- Drugim članom in članicam društva, ki ponujajo časopis Kralji ulice, izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do ponujanja časopisa.
- Z drugimi člani in članicami društva se miroljubno dogovarjam glede lokacije ponujanja časopisa.
- Morebitne nesporazume rešujem na miren in spoštljiv način.
- Med ponujanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.

TO SEM JAZ: PRECEDNIK JAKOB

Pred davnimi časi, že v osnovni šoli, sem se odločil, da ne bom nikoli nič delal. Bil sem upornik in takrat še nisem vedel, da to sploh ni mogoče. Ljudje pač ne moremo početi – nič! Sicer pa droge in alkohol »pomagajo« pri takšnem razmišljanju. Tako sem se ujel v prvo past, ki je nastavljena za take bedake, kot sem jaz. To je odvisnost!

Droga hitro reprogramira človeka, zato sem dolgo menil, da živim tako, kot si želim. Tudi videti sem bil tako, kot da dosegam svoje cilje, tj., da ne počnem nič in ne hodim v službo. In tako so videti narkomani. Žal pa realnost ni povezana s tem, kaj mi občutimo ali si o tem mislimo. A vseeno sem bil zelo »delaven«. Vsak dan sem moral ustvariti 50 do 100 evrov dobička za kritje svojih zablod. Vendar užitek ni ugodje. Za ta užitek se je treba odpovedati ugodnostim, kot so: hrana, streha nad glavo, odnosi, denar itn. To stanje lahko traja v nedogled, saj kadar koli, ko se zadet človek vpraša, če je to v redu, si odgovori: »Saj se dobro počutim. Verjetno je to v redu.«

A sem imel srečo. Na sceno so prišli Kralji ulice. Bil sem eden prvih članov društva in prodajalcev časopisa, s člansko številko 15. Zaradi raznih kriminalnih dejavnosti, s katerimi sem zagotavljal dohodek svojim dilerjem, mi je bilo jasno, da ta ne bodo dolgo ostala prikrita, zato sem se odločil zamenjati biznis. In Kralji so bili idealni. To je »firma«, ki daje zadnjo možnost – večkrat. In sem začel svoje zablode financirati na pošten način, s prodajo zgodb, ki jih piše življenje. In bil sem dober v tem. Obenem pa sem spoznal ljudi, v katerih sem videl samega sebe. Predvsem pa mi je strokovno osebje Kraljev pomagalo, da sem lahko pomagal samemu sebi. Zaradi dolgega sem se prenehal drogirati, kajti drogiranje je najbolj dolgačasna stvar, ki se je lahko človek loti. Vsak dan je enak drugemu. Skrajno neperspektivno. Že veliko let je preteklo, kar sem se zadnjič zadel. Prvi dve leti sem štel vsak dan, zdaj pa več ne vem, koliko časa sem že čist. Postal sem produktivni član družbe. Imam življenje in izbiro. Družino in posest. Sam si kujem srečo v pogojih, ki mi jih daje država. Gre mi celo tako dobro, da lahko zdaj pomagam drugim, saj imam čisto pravo službo na Kraljih ulice.

03
KRALJI
ULICE

- Med ponujanjem časopisa omenjam predvideni prostovoljni prispevek in od bralcev in bralk ne pričakujem ničesar več.
- Med ponujanjem časopisa ne beračim.
- Spoštujem odločitev bralcev in bralk, da časopis vzamejo ali ne, in jih k temu nikakor ne silim ali jih drugače neprijetno vznemirjam.
- Med ponujanjem časopisa imam svojo uradno izkaznico društva na vidnem mestu. Številka žiga na časopisu mora biti adekvatna številki na izkaznici društva.
- Zbiranje prispevkov za druge dejavnosti društva je poskus zavajanja bralcev in bralk.

Če se član ali članica društva ne drži pravil ponujanja časopisa, je na to najprej opomnjen_a s strani strokovne delavke oziroma delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do ponujanja časopisa Kralji ulice.

Bralce in bralke prosimo, naj morebitne kršitve sporočijo v uredništvo na telefonsko številko 059 022 503 ali na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.

POMEŽIK SONCU® ŽE 25 LET

Zveza prijateljev mladine Slovenije je kot prva že leta 1954 začela organizirati počitniške kolonije, saj so se že takrat zavedali, kako pomembno je za zdravje, vzgojo in razvoj otrok preživeti vsaj teden dni ob morju ali v hribih v družbi sovrstnikov. Z leti so se sredstva, ki so jih otroškim počitniškim kolonijam namenjale država in lokalne skupnosti, drastično zmanjšala. Sočasno pa so sredi devetdesetih težke ekonomske razmere veliko družin potisnile v socialno stisko. Vse večje potrebe po vključevanju otrok v organizirane oblike preživljanja prostega časa so vodile k odločitvi, da v ZPMS pristopijo k lastnemu zbiranju sredstev. Tako so leta 1999 začeli s humanitarno pobudo za zbiranje sredstev za financiranje letovanj otrokom iz socialno ogroženih družin POMEŽIK SONCU®, ki je do danes prerasla v velik humanitarni program. V letu 2023 je z ZPMS letovalo 10.245 otrok, od tega 1223 otrok popolnoma brezplačno s sredstvi POMEŽIK SONCU®.

Namen humanitarnega programa POMEŽIK SONCU® je omogočiti otrokom, ki izhajajo iz družin v socialni stiski, brezplačne, varne, ustvarjalne in aktivne počitnice. Zanje so te počitnice še posebej pomembne, saj bistveno prispevajo k razvoju socialnih veščin ter h krepitvi njihove samopodobe, samozvesti in samostojnosti.

S tem, ko otroku iz socialno šibkejšje družine omogočimo brezplačne počitnice, neposredno prispevamo k izboljšanju njegovega socialnega položaja in tudi k njegovi socialni

vključenosti – stigma revščine namreč najbolj zaznamuje otroke in mlade, kar njihovo celotno situacijo še poslabša.

Indeks blaginje otrok, ki ga meri Inštitut RS za socialno varstvo, kaže, da dobrih 10 odstotkov vseh otrok živi v družinah, ki so jim enotedenske družinske počitnice nedosegljive. Velik izdelek za družine pa je tudi strošek letovanja samo za otroka oz. otroke. V zadnjih dveh letih opažajo, da se zmanjšuje število otrok, ki letujejo samoplačniško, povečuje pa se povpraševanje po brezplačnih letovanjih.

Da bi počitnice lahko omogočili čim večjemu številu otrok, si vsako leto prizadevajo zbrati čim več sredstev. Zato se po pomoč obračamo tudi na vas, drage bralke in dragi bralci. Vaš prispevek bo otrokom pričaral nepozabne počitniške spomine. Vabimo vas, da pošljete SMS s ključno besedo POMEZIK5 ali POMEZIK10 na 1919 in tako prispevate 5 ali 10 € za letovanja otrok iz socialno šibkejših družin.

Cena 7-dnevnega letovanja za enega otroka znaša 350 € oziroma 10-dnevnega letovanja 500 € in vključuje: prevoz, zavarovanje, pedagoško varstvo, namestitev in prehrano (5 obrokov dnevno in ustrezne količine napitkov), zdravstveno oskrbo ter aktivnosti po programu.

KU

POMEŽIK SONCU® ZA POČITNIŠKA LETOVANJA

Pošlji SMS na 1919
s ključno besedo

POMEZIK10
in tako prispevaj **10€.**

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®*

ilustracija: Jana Fak

DEČEK Z NOVOGORIŠKIH ULIC, 7.

MOTORISTI IN TANKIST JUTRANJE ZORE

O, ja, bil sem brezdomec brez prebite pare in prenočišča, a sem imel motor. Resno, čisto prvi motor Jawa 350, ki je ostala pod stopnicami pred mojim nekdanjim domom na Kidričevi 16b. Zadeva je tam nabirala prah, dokler se nisem dokopal do ključev, še sam ne vem, kako. Mogoče mi jih je dobra vila prinesla ali pa so bili že tam z motorjem vred.

Tistega dne sem bil v parku – pod isto smreko na isti klopki kot skoraj vsak dan in – ga žlampal s Klopom in Drakulo, svojima soborcema črne usode. Nekako mi je prišlo na misel, da bi šel tja in pogledal, če je mašina še tam. In res, Jawa je bila še vedno tam, metalik srebrne barve, prelepa, čeprav zaprašena. In moja, čeprav nisem imel nobenega dokumenta, ki bi to dokazoval. Zgrabil sem za krmilo in motorček počasi odkotalil do parka. Ko sem bil z njim spet s kompanjoni v parku, se mi je še kar vrtelo (ne vem, ali od alkoholnih hlapov ali napora). Ropotali smo okoli zadržice, blebetali in jo na koncu celo v pogon spravili. Kje sem ključke dobil, se resnično več ne spomnim, a kar je sledilo, je bil čisto pravi Moped show na potenco. Vsi trije – jaz, Klop in Drakula – smo se lepo posedli na stroj in odropotali s flašo vred okrog kot norci. Podajali smo si ribiča kar na motorju in se režali, nevede, kam gremo ... Do čudnega ovinka, na katerem smo zavili naravnost v potok. Poleteli smo v zrak prek balance kot vesele frnikole, jaz na glavo, druga dva pa vsak na svojo stran. »Nič mi ni, nič mi ni,« sem pomislil, ko sem se zavedel. Res mi ni bilo čisto nič. Tudi s Klopom ni bilo nič hudega. Plazil se je iz grma proti meni in se vrešče s krvavim nosom širokih ust smejal. Kaj pa Drakula? Njega ni bilo od nikjer, enostavno je izginil. Začudeno sva se gledala s Klopom in postala že kar zmedena, ko je končno deset metrov od naju iz luknje jaška ob potoku pokukal tretji član posadke. Tudi on se je piskajoče smejal s krvavim nosom. Tako smo stali tam in se kar smejali in smejali nekaj časa, precej časa. Ko nam je odleglo, smo z bolečinami od smeha v trebuhu pripravili strateški plan. 1. Poiskati flašo. 2. Spravit nekam na varno ubogo Jawo. 3. Iti dalje, neznano kam. Hjo, ribič pa ni preživel. Od njega je ostala le etiketa na steklenici, na kateri se je med črepinjami videla črtasta belo-modra ribiška majica. Ni nam bilo druge kot spraviti motor do bližnje bencinske črpalke in oditi dalje. Odtrobezljali smo v večer in kasneje v noč vse do jutra. Zbudili smo se v goriškem grmu sredi parka, iz katerega smo kukali kot trije naglušni kunci skuštranih glav, popolnoma izgubljeno.

Pogledal sem raztreseno po ulici, namreč zmotil me je nek ropot. Zagledal sem nekaj velikega zelenega na tovornjaku ter gor nekakšnega vojaka, ki nekaj tuli z dvignjeno roko. »Saj ne morem verjeti, to ni res!« Počasi sem doumel, kaj se je pravkar

05
KRALJI
ULICE

peljalo mimo nas. To je bil pravi smetarski kamion, naložen s kontejnerjem iz katerega je izpod pokrova gledal Žaba, naš poveljnik, in s stegnjeno roko salutiral kričeč nerazumljiva povelja. Kot kaže je zaspal v kontejnerju z odpadnim papirjem ...

Marjan Birsa

Če sem upokojeni klošar – ali lahko honorarno klošarim?

Gregor B. Hann (posthumno)

naj bo dež ali sonce
dan se riše pred mano
ne morem vstati
gledam gledam gledam
lep dan se je narisal
naj vstanem
na žalost samo
gledam gledam gledam

Mica

POKAŽI GA

pokaži kdo si
draga nesreča
komu s krivico
križaš poti

pokaži pravi obraz
dvoličnež
ki skrivaš v omami svoje dlani

pokaži se svetu
dragi nevidnež
ki klečiš pred obličjem
svoje podobe

samo pokaži obraz

MMF

30 LET KARTONA IN BETONA

Oda Tončku

Tvoja dnevna soba, park, sodišče.
Le kam si hodil skrit se na stranišče?
Pozimi mraz, megla, leden beton,
kopica starih dek, ko si legel na karton.
Potem pomlad, taista ulica,
prekaljen samotar si bil,
si park z golobi si delil.
Smeha, zanosa bila je polna tvoja culica.

Brezmejno si svobodo
užival svoje dni.
A tam, kjer zdaj si,
svoboda, mir šele zares živi.
Tonček, res, polepšal si nam dni.

Arnož Polič

POLJE ČASTI, 26. DEL

Trdno drži svoj leseni kovček, s temno sivim blagom prevlečeni kovček, najboljšega, kar jih je bilo doma, in odločno stopa svojemu cilju naproti (Vladimir. P. Štefanec: Naš človek na nebu).

Luka je bil že na dobri poti, da spremeni svoje življenje. Vsaj njegovi so upali, da bo tako. Zjutraj, vsako jutro, je po telefonu poklical mamo, se pogovarjal z njo, verjetno ga je zvijalo od pomanjkanja »zadetosti«, bil je nemiren, a si ni hotel priznati, potem je poklical še sestro, se pogovarjal, povedal, da gre teč, prišel je tudi v Ljubljano na Poljanski nasip, ker mora pozdraviti hepatitis-C, sicer se od tam ni vrnil brez robe, ampak nekako je še šlo. Šel je na Zavod za zaposlovanje iskat delo, kajti z mesecem majem mu oče ne bo več plačeval najemnine za stanovanje, elektriko, TV in hrano, zato bo treba kje kaj zaslužiti. *Zazira se v nebo, v modrini, sinjini, med belimi in sivimi oblaki, na redko in na gosto posejanimi na nebu ...* (Štefanec: Naš človek na nebu).

Potem pa neko jutro pride na dan z novico, da je dobil dobro plačano službo pri gradbincih, in to v Ljubljani. Mama mu je svetovala, naj raje ostane v Radgoni, ker je Ljubljana zanj pogubna. Ampak ne, on je prepričan, da bo vse v redu, imel bo zastoj sobo s souporabo sanitarij v delavskem stanovanju, čez vikende bo odhajal v Radgono, bliže bo družini, večkrat se bodo lahko srečali, sploh z bratom ... Le še en zaplet mora rešiti. *Posameznik, ki bije svoj boj...* Ker mu je bila ukradena osebna izkaznica, mora narediti prijavo na policiji, ker bo potem nova izkaznica cenejša. Očeta je nagovoril za denar, ker se je treba za novo osebno slikati, in za vozovnico za v Ljubljano. Naprosil je približno 30 evrov. Potem se teden dni ni več javil. *Pristanek v Ljubljani je pristanek v praznino, lebdenje v lastnih predstavah ...* Sedem dni ga ni bilo nikjer. Čeprav se je z bratom zmenil, da bo prvo noč prespal pri njem, ga ni bilo. Vse je bila laž: osebna, služba ...

V sebi čuti njeno bližino, kakor da bi jo pogrešal. Ko si v depri, se nič več ne fajtaš ... v sebi čuti edinole praznino – mir, ki bi moral biti morbiden, pa je samo tako bel kakor ti kurčevi oblaki (Virginie Despentès: Vernon Subutex, 2. knjiga).

Potem je njegova družina dobila informacijo, da se je vrnil v Radgono. Premražen – vreme se je strahovito spremenilo, za dvajset stopinj je bilo hladnejše čez noč, on pa v poletnih oblačilih: umazan, lačen, zadet, okraden, brez energije, sam samcat. ... *od znotraj gnije od grenkobe.*

V Ljubljani ga je pričakal Senad, na Metelkovi sta dobila robo, tam sta se zadela, mogoče Senad ne toliko kot Luka, ki je »zadremal«, in ko se je zbudil, je ugotovil, da je Senad izginil z njegovim telefonom. Okradel in prinesel okrog ga je že nešteto krat, ampak naj je *Luka še tako čakal, še vedno ni začutil odurnega ugriza tesnobe*. Ostal je brez telefona, brez stikov, brez pomoči. Kaj vse mu je še izginilo, bo povedal kasneje. Ni bil pri sebi, ampak počasi se je le sestavljal, marsikakšno noč je še »prebluzil« v mestu ... *zadevaš se, ker če bi bil v dnevu samo eno uro trezen, bi bilo to še preveč, potem bi dojel, v kaj se sprevrtaš ...* šele potem je naprosjačil denar za avtobus in se odpeljal nazaj v Radgono. Na avtobusu je kinkal, končno se je malo pogrel in si mislil, kako ga življenje premetava, ker ga je bilo sram pred domačimi, vedel je, da je spet vse zasral, da ga je Senad spet nategnil in okradel oziroma saj nihče več ne ve, kaj je res in kaj ni, kdo koga nateguje, kdo je žrtev, kdo je rabelj. Koliko dni je bil v Ljubljani, nihče ne ve. Kaj je doživljal, ko je bil na ulici, kdo ve? Kako se spoprijatelj z novim brezdomcem, ki ob stran pljune tako gostega mastiča, da je videti kot jajčni beljak, takrat Luka potlači

refleks bruhanja, klošar pa se mu reži s svojim nezdravim zobovjem in ga prosi za evrček ali dva za flašo najcenejšega vina ... Marsikdo igra starega godrnjača, vendar je bolj rahločuten od brstečih marjetic. Zanje ni več tujec ... ta ubogi tip, ki ima čudovit pogled ... zdrsnil je že večkrat med njimi.

Če se odločiš za ulico in družbo klošarjev, ne moreš biti izbirljen. Kako pride Luka do robe? Kdo ga nahrani? Mogoče se zateče v garažno hišo, bilo je že precej toplo, mogoče je zasedel neko klopco v parku drugemu brezdomcu v ponošenih capah in gledal nebo: *Okus po nebu mu vse bolj leze pod kožo, drugačno sonce mu je vedno bolj domače* (Štefanec: Naš človek na nebu).

Sestri je Luka povedal, da ponoči ne upa zaspiti na klopci, ker ga je strah, predvsem ljudi. Zato so noči dolge. Mogoče mu pride na misel, *da bo slej ko prej tudi sam žakelj dreka, ki si bo nehal delati utvare s pijanskimi in narkomanskimi pizdarijami. ... tukaj imaš ves ta drek, ki si mi ga zapustil, in tukaj imaš moj prezir ...* (Virginie Despentès: Vernon Subutex, 2. knj.).

Vedno koga na novo spozna, vsi se poznajo med sabo, v parku kadijo haš ali travo in mu ponudijo, saj je videti ubožček ... *nič te ne poveže bolj kot huda preizkušnja*, obstajajo plemena, ki verujejo, da imajo kamni dušo, »proletarci« znajo strniti vrste, ravno tako brezdomci. Zadetost omogoča doživljati najneverjetnejša občutja, ne da bi se preveč spraševali, na gofljo se prilima droben, režeč nasmešek tipa totalno-se-mi-jebe-in-vsi-ste-totalni-kreteni. Navajeni so drug drugega, kot starega šolna, ki se jim udobno poda. A na ulici prijateljstva ne trajajo dolgo.

Kakšna klošarka, ki dnevno igra klovneso, si navleče več plasti cunj, da je videti, kako ji prek pasu visijo ročke špeha in cunj, da je videti kot postan mafin, obuta v jabolčno zelene plastične cikle, da jo brez milosti podjebavajo in jo kličejo za klovna Bozota, a ona dotičnemu direkt eno prisoli. Lase ima kratke, slabo postrižene, eno od njenih oces pošilja drugega v kurac, težko pokapiraš, v katero jo moraš gledati, ko ji plačaš, če ti ponudi Kralje ulice. Zvečer se zavleče v predverje Mestnega gledališča skupaj še z dvema mladima kolegoma, si postelje kar na marmornih tleh (kako mrzlo in trdo mora to biti ...) in se pokrije z rjavo kocasto deko, potegne jo tudi čez glavo, in tam spi. Mimoidoči se sprašujejo, če je sploh še živa, poleg nje stoji nakupovalni voziček iz trgovine, ki ga kupec dobi le, če vanj porine en evro. V spanju stari spomini dobijo obliko, mogoče so kot kompost, v glavi se vse premeša in gnije; to so stvari, ki gnijejo na kupu zagrenjenosti. Mogoče se ji sanja o tipu, s katerim sta se zalizala, ko je bila mlada, mogoče je celo kdaj zanosila, a je morala splaviti, ker kdo bo redil in vzgajal froca? Postrani gleda na premožne elite, katerih zmoglost manipulacije je manipulacija misli. Bogati imajo vse, klošar pa ima nebo in svoj mir. Svoj prostor, ki je kot ljudje; na nekatere se navežeš in si jim naklonjen, drugim ne, tretji te sovražijo in se te izogibajo.

Vsekakor se ljudje izogibamo brezdomcem na ulici. Čisto majčken kovanček pade v klobuk na tleh, ker gospa nima več drobiža, ko gre v visokih petah mimo, ravno prihaja iz Müllerja, kjer si je kupila Pradin parfum za 180 evrov. Nihče ne bere besedila poleg brezdomca, ki je napisano na kartonu: *Nimam za jest, zebe me*. Ljudje zavestno držimo glavo pokonci, korakamo mimo vzravnano, trebuh not, prsi ven, glava pokonci in se ne ozremo, ker če se ozreš, moraš dati, veš pa, da ne moreš dati dovolj, toliko, da bi s tem kaj popravil.

Erazem

Foto: arhiv L'itinéraire

Foto: arhiv L'itinéraire

Karine Bénézet in Simon Bolduc, cestni časopis L'itinéraire, Montréal, Kanada/INSP

SPOLNOST IN BREZDOMSTVO V KANADSKEM MONTRÉALU

08
KRALJI
ULICE

»Neobstoječa«, »neprepoznana«, »povezana s tveganji« – spolnost marginaliziranih posameznikov se pogosto obravnava skozi prizmo spolno prenosljivih okužb in telesne varnosti, pojasnjuje Philippe-Benoit Côté, raziskovalec na Montrealskem raziskovalnem središču za socialne neenakosti in profesor seksologije na Univerzi Quebec v Montrealu. Vendar to ne razkrije celotne zgodbe.

Pierre in Nicole zasedata eno od devetih kabin, rezerviranih za pare v zavetišču Hochelaga, kjer je tudi zavetišče za zapuščene hišne ljubljence. To je redkost: v Montrealu je le 18 postelj, rezerviranih za pare, 16 v Hochelaga-Maisonneweu in 2 v zavetišču Hôtel-Dieu.

Par si deli prostor, ki je opremljen z dvema pogradoma in mizo. Vendar je težko uživati v intimnosti zaradi vrveža na hodnikih med kabinami, ločenimi le z zavesami in lesenimi deskami.

Razmere so enake v Hôtel-Dieu, ki ga upravlja The Old Brewery Mission. Pomembne razlike: sobe so zaprte, kar zahteva večjo pozornost. »Pari s ceste so nam pogosto poznani,« pravi Émilie Fortier, direktorica nujnih služb v zavetišču. »Posredujem, ko imamo dvome, in če opazimo nasilje v dinamiki med posameznikoma ali vključenost v spolno delo, tega v svojih objektih ne toleriramo.«

Hervey in njegova žena Lynda sta celibatna, odkar sta prišla v zavetišče Hochelaga. Po odkritem pogovoru sta se odločila, da bosta spolni odnos »začasno postavila na stranski tir, dokler ne najdeta stanovanja«. Kot Pierre in Nicole tudi onadva spita ločeno, skromne dvojne vzmetnice v zavetišču so namreč preozke za dve osebi. »Pogrešam crkljajoč in miren spanec v objemu,« pravi Hervey. »Samo to – sploh ne spolnosti, že samo to pomeni veliko.«

Catherine Lesage, ambulantna koordinatorica za CAP St-Barnabé, verjame, da je pomembno, da se parom omogoči, da spijo skupaj. »Ne gre la za spolnost,« pravi, »ampak za intimni stik z drugo osebo,« kar lahko v težkih situacijah zagotavlja stabilnost.

Poleg financiranja javnozdravstvenih vprašanj so spolne potrebe ljudi, ki doživljajo cestno brezdomstvo, skoraj neslišne v politični sferi. »Ker brezdomni nimajo plačanih služb, si očitno ne zaslužijo zdrave hrane ali dostojnega stanovanja, kaj šele dostopa do trenutkov užitka,« piše v poročilu kolektiva za Quebec brez revščine, objavljenem leta 2019.

»Šotori so dobra alternativa,« pravi Philippe-Benoit Côté. »Pari se tako ali tako izogibajo zavetišč, ker si ne želijo biti ločeni.«

Kakšna pa je izkušnja osebja v zavetiščih? »Žal mi je to priznati, vendar je odgovor pritrdilen,« pravi direktor zavetišča Hôtel-Dieu, priznavajoč pomanjkljivost zagotavljanja storitev za pare, ki doživljajo brezdomstvo.

Med intervjuji, ki so bili izvedeni na lokaciji šotorskega kampa Guertin v Gatineau, ki leži na drugem bregu reke nasproti

Foto: arhiv L'itinéraire

kanadske prestolnice Ottawa, je par opisal občutek varnosti in miru, ki sta ju doživljala med bivanjem znotraj območja kampa, za katerega skrbi organizacija Homelessness Zero, ki skrbno nadzoruje delovanje, da zagotovi dobro delujoče in varno okolje med zimsko sezono.

Côté je pozval, naj javne strategije »vključijo pozitivno spolno zdravje med druge prioritete«, dodaja pa, da bo to zahtevalo razbijanje tabujev okoli spolnosti.

Vendar pa Joris Grail, koordinator programa za spolne delavce pri RÉZO, zdravstveni organizaciji, ki oskrbuje gejevske in biseksualne moške, opozarja: »Vsi strokovnjaki se ne počutijo udobno in/ali niso usposobljeni za pogovore o spolnosti z uporabniki.«

Jean-Jeannette že 30 let obiskuje gejevske savne in se v njih počuti zelo varno. Tja zahaja predvsem zaradi flirtanja in želje po spolnih odnosih, če začuti povezavo. Brez teh »odprtih in neformalnih« prostorov trdi, da bi se moral zateči k prostituciji. Zakaj? Ker »si revni drugje ne morejo privoščiti sobe, v kateri bi lahko spali na toplem in imeli spolne odnose«.

Ko so ga vprašali o razliki med savno in bordelom, je odgovoril, da »je ni, je kot bordel«. Toda savne so nekoč zadostile njegovim osnovnim potrebam: topel, čist prostor za spanje za zaklenjenimi vrati in možnost sodelovanja v varnih družabnih in spolnih dejavnostih.

Nasproti lesenega paviljona, poimenovanega Ljubezenska soba, nedavno preoblikovanega v udobno gnezdo za brezdomne pare, stoji impozantna bela plošča z napisom: »Vse, kar potrebuješ, je ljubezen.«

V Belgiji je leta 2017 bruseljska organizacija Corvia izdoblila Ljubezensko sobo v globinah svojega vrta. Intimen prostor, prosto dostopen brezdomnim parom po predhodni rezervaciji, podobno kot najem hišice za romantičen vikend izlet (ali rezervacija 72-urne nastanitve v zaporu na vsaka dva meseca za zasebne obiske družine, na voljo določenim zapornikom).

Prihodnost Ljubezenske sobe ostaja negotova, poskusi stika s predstavniki organizacije so bili neuspešni, a je francoska televizijska postaja France 3 nedavno intervjuvala prebivalce. »Star sem 32 let,« je dejal mladenič, sedeč na postelji znotraj nadstreška. »Moja dekle je staro 30 let. Zunaj je vedno težko, in ko prideva sem ... potem pa se morava vrniti na ulice, tega si sploh ne želiva.«

Sociologi to imenujejo učinek »zagozdenega učinka«, pri čemer se ljudje upirajo ponovnemu prehodu na prejšnje nezaželeno razmere, ko so okusili boljše življenjske pogoje, vključno s tem, da imajo streho nad glavo med izkušnjo brezdomstva. Biti prisiljen opustiti intimnost po bivanju v Ljubezenski sobi je boleče za njene najemnike.

Koncept Ljubezenske sobe je predlagala ženska, ki doživlja brezdomstvo. »Naveličana sem, da kažem svojo rit na ulici,« je dejala. »Naredite nekaj! Postavite hišo, presneto!«

Zakaj ne vzpostavimo nadzorovanih intimnih koticov? Simon Jacques, prodajalec montrealskega cestnega časopisa L'itinéraire in oseba, ki doživlja brezdomstvo, je to vprašanje postavil drugim v podobnih situacijah. Tu so nekateri od odgovorov.

»Ker sem imel punco, me je to pogosto odvrčalo od obiska zavetišč. Nadzorovana mesta intimnosti, kot na primer v Bruslju, bi lahko morda naslovlila težave s spolnostjo brez privolitve.« J. (Plateau Mont-Royal)

VARNA HIŠA

To je neko nadomestno bivališče, kamor se lahko, če je prehudo, če ne zmoreš več, ker si psihično nadlegovana, ker te je strah za življenje, zatečeš. Da imaš kje spati, se kje umiti. Predvsem, da imaš možnost strniti svoje misli za nadaljnje poteze v življenju. Nič ni zastoj, tudi to streho nad glavo plačaš. Prav tako druge sotrpinke. Umaknjene od poznanega sveta, na skrivni lokaciji. Same, nekatere v spremstvu svojih otrok. Zelo različne smo. Nepismena Rominja, ki je prišla z deklico. Črnogorka z dvema dečkoma. Lepa, dolgonoga blondinka. Ne moreš verjeti, tudi njej »se je zgodilo«. Pravoslavka z dvojčicama. Tečne so vse tri. Menda se je ukvarjal s kriminalom. Ali pa laže. Ne vem. Tu so še socialne delavke in njihova vodja. Občasno pride psihologinja. Terapija. O svojem bivšem sem vam že povedala. Tisti, ki ste prebrali. Takrat sem obljubila, da vam povem nekoč nekaj o varni hiši. V resnici se med seboj ne razumemo. Vsaka poškodovana na svoj način. Vsaka v svoji lastni stiski. Treba je marsikaj. Najti novo streho nad glavo. Zaposeliti se. Vpisati

Foto: arhiv L'itinéraire

Šotori za pare

»To bi moral biti nadzorovan prostor, da se prepreči, da bi se spremenil v 'drogeraški brlog'. In če obstajajo mesta za varno uporabo drog, ne vidim razloga, zakaj ne bi mogla obstajati tudi mesta za varne intimne stike.« M. (Saint-Michel)

»Rešitve se mi zdijo skromne, z izjemo 'ljubezenskega brloga' ali prostora za pare v zavetiščih.« S. (Ville-Marie)

»Če bi Valérie Plante (županja Montreala) vložila toliko denarja v brezdomstvo kot v kolesarske steze, bi morda lahko obstajalo nadzorovano mesto za intimnost. Vendar pa se mi zdi, da javno mnenje ne bi podprlo takšnega projekta. Državljeni morda ne bi soglašali, da njihovi davki financirajo spolne odnose za brezdomne.« R. (Hochelaga-Maisonneuve)

»Temu bi se morali posvetiti celostno, s prenočiščem, ambulanto za preglede, seksologijo, kontracepcijo, prhami in spremljanjem. Vendar pa je za brezdomstvo namenjenih toliko virov, da bi ljudje morda mislili, da je to pretirano.« R. (središče mesta)

Prevedel Jean Nikolič

otroke v šolo. Od Primorke sin je šel nazaj k očetu. Pogrešal je svojo šolo in vrstnike. Ona tega ne zmore. Da bi šla nazaj domov. Umaknjena od starih poznanstev, prepoved izdaje sedanje lokacije.

Včasih pride do prepira. Živci delajo svoje. Ali pa želje. Želje po boljšem in lepšem življenju, ki jih nosimo v srcu, verjetno že od malega. Čas je omejen. Čas, da zaceliš rane in brazgotine preteklega življenja. Če smo zmogle preživeti krutost bližnjih, bomo zmogle tudi negotovo prihodnost. Tu je trenutni postanek. Tu se ni treba sramovati. Ni idealno, je pa v mirnem zatišju. Da prideš k sebi, se vzravnaš iz ponižane v pokončno osebo. Da postaviš pokončno svoje polomljeno telo in greš naprej v življenje, dostojanstveno. Jaz se poslavljam. Varna hiša, zapuščam te. Nisi moj najboljši spomin, si pa del mojega življenja.

Xena

BREZDOMKA, 21.

»Na čakalni listi za dom sem,« je rekla mama. »Super. Boš videla, kako ti bo všeč tam.« Nisem si mogla kaj, da se ne bi počutila kot hinavka. Pri sebi sem namreč močno dvomila, da bo kdaj prestopila njihova vrata. »Kaj ti je rekel zdravnik? Da ne morejo več kaj pomagati? Jaz bi pa tako še rada živela. Kaja, nočem še umreti ...«

»Premislila sem si glede žarnega pokopa. Hočem raztros pepela. In tam morate biti samo iskreni ljudje, tisti, ki ste mi zadnja leta stali ob strani.« Nisem jokala, ker sem hotela delovati močna. Če bi začela jokati, se več ur skupaj ne bi mogla ustaviti. Čakala me je še služba in nisem se želela nikomur smiliti.

Vesela sem, da sem ji vse povedala, predvsem pa pokazala, ker to največ šteje. Dejanja, ne le besede. Poslovala sem se kot že mnogokrat, kot da je zadnjič, in na poti iz sobe malega Petra dvignila v naročje. Gledala je za nama, in ko sva prišla do vrat, sva ji pomahala in pošiljala poljubčke. Težko je dvignila roko, ampak jo je in je odmahala nazaj. Prej nisva odšla.

Ker se je na avtu nekaj pokvarilo, smo prestavili obisk na petek. V četrtek dopoldne pa me je poklicala Iva iz Zavoda Franko. Bila je pri mami in uredila, da sva se slišali. »Zdravo, mami, jutri pridemo, veš, na avtu so se pokvarili neki ležaji in ga imamo na popravilu.« »Dobro, tu je lepo, tudi hrana je dobra.« Mislila je, da je že v domu. »Zdravnik je rekel, da bom lahko šla jutri domov.« »Kako to misliš, jutri domov?« sem začudeno vprašala in že naslednjo sekundo spoznala, da je močno zmedena. Razlagala je nekaj o tem, da se bo kmalu selila. »Mami, rada te imam, vsi te imam, vedi to.« »Jaz pa vas.« »Ti prinesem sladoled jutri, velja?« »Velja. Pa en sok.«

Postalo mi je žal, da nisem že kar zjutraj šla na vlak za Maribor. Očitno me je pogrešala. Bila sem tako razdvojena, po eni strani sem želela bolj pogosto k njej, ko pa sem bila tam, pa sem bila še bolj depresivna in prestrašena. Najraje bi se nekam skrila, čisto sama, da bi pozabila na kruto realnost. Moje jutranje zahvalnosti so postale drugačne, takšne čisto navadne stvari so mi postajale ogromno vredne. Kaj bi brez mojih dveh Petrov? Trudila sem se biti pozitivna, a je bilo težko. In tudi v službi sem vedno težje shajala. Spet sem zaspala šele proti jutru. Ob osmih zjutraj smo bili v bolnici in vsa na trnih sem v kiosku vzela enega Maxima za mamo. Prišli smo v sobo, a je spala. Prijela sem jo za roko. »Mami, sladoled sem ti prinesla.« Roka je bila ledena. Nekaj je zamomljala, slišala me je. Ni se mogla več premakniti. Zalile so me solze. Njene oči so se trudile odpreti, a ni šlo, tu in tam so se veke še dvignile. Prizor je bil grozljiv, njene zenice so bile obrnjene navzgor. Momljala je tako hitro, da nisi mogel razločiti niti besede. Šla sem do gospe nasproti. Tudi ona je jokala: »Včeraj zvečer se nam je še zadnjič oglasila. Malo se je dvignila, kar se do sedaj še nikoli ni zgodilo, in je s police vzela mobilitel. Ni ga vklopila, kar tako je vanj rekla: 'Adijo, draga moja hčerka.' Potem se je ulegla in od nje ni bilo več glasu. Zvečer nam je vedno eno ali dve pesmi zapela, preden je zaspala, včeraj pa ni več niti večerjala. Sestre so jo celo noč hodile preverjat. Rada vas je imela in s ponosom je govorila o vas. Tudi njene zadnje besede so bile vam namenjene.« Najraje bi vstala, šla do nje in jo stresla. Vem, da me je slišala. Gospa je nadaljevala: »Pustili so telo, da se poslovi. Dajo ji morfij, da ne trpi. Pravzaprav ji ga že nekaj časa dajejo. Tudi hranili je ne bodo več. Revica. A alkohol ji je naredil takšno škodo?«

»Alkohol, na žalost. Če piješ okoli 40 let, se mora neke poznati. Je imela poleg nas in punc kakšen moški obisk?« »Ne, nobenega

Gašper Sojč

moškega nikoli ni bilo k njej. Je pa še včeraj zjutraj govorila o enem, ki da jo je zapustil.« To je moral biti Boris. Imela ga je za prijatelja, čeprav jo je lani on zapeljal nazaj v alkohol. Vedel je, da je abstirirala in da ima poškodovana jetra, pa ji je ponujal pijačo. In rekla mi je, kako sta tisti dan v parku mešala pivo, vino in žganje. Da je potrebovala skoraj cel teden, da je nehala bruhati. Jezna sem bila takrat nanjo, zakaj se pusti tako vplivati drugim.

Vstala sem in šla do nje. Ni več momljala. V svoji roki sem držala njeno negibno, ledeno roko in se spraševala, kaj me še čaka. Odprla sem sladoled, ki se je začel topiti in v mislih rekla *najin zadnji sladoled*. Včeraj je čutila, da je to njen zadnji dan. Čutila je, da je ne bo več tu. Take in podobne misli so mi šle po glavi, ko sem vsa objokana jedla tisti sladoled. Že iz navade sem v težkih trenutkih znala začutiti hvaležnost: da bo umrla na čistem, varnem, da ne bo trpela. Na čelo sem ji dala še zadnji poljub in se zahvalila gospem v sobi. Nato smo odšli. Bila sem razvalina. Sploh ne vem, kako sem osem ur zdržala v službi. Bil je petek, s tem sem se tolažila. Če v ponedeljek ne bom mogla, bom vzela bolniško. Peter je na poti domov predlagal, da bi šli na morje. V Izolo.

»Saj ne moreš nič več storiti. Gremo, da malo odmisliš vse to,« je govoril. »Saj boš lahko poklicala v UKC, če je kaj spremembe. In obljubim, da bomo zgodaj v nedeljo zjutraj šli nazaj v Maribor.« Nisem se mogla odločiti. Pravzaprav sem se odločila šele v soboto zjutraj, ko sem klicala na oddelek. »Nič ni spremembe, gospa Tomič, žal mi je,« je rekla prijazna sestra, ki se niti malo ni jezila, da sem jo poklicala ob taki čudni uri. Pa gremo, sem si rekla. Tudi Peter pridno dela, mi stoji ob strani, me vozi gor in dol in si zasluži malo počitka. Zato sem privolila. Ampak kopala se nisem, večino časa sem presedela ob križankah v senci drevesa. Hotela sem samo mir in sem komaj čakala, da ta dan mine.

Kaja Tomič

ČURI GRE NA JUG

V osmih letih, kar se borim z brezdomstvom, se mi je pred minulo zimo prvič zgodilo, da mi pred začetkom mrzlega obdobja ni uspelo najti toplega in varnega bivališča. Zaradi za zimo zelo toplih temperatur nisem imel prevelikih težav s preživljanjem noči zunaj in sem vedno našel primeren kotiček in toplo oblečen ter zavrt v spalno vrečo uspešno kljuboval zunanjim vplivom. Nekje sredi decembra pa sem se preselil k znanцу z ulice, ki prebiva v nekem zapuščenem hlevčku. Tako se mi je situacija še malo popravila, saj sem imel varen kotiček za počitek in na varnem spravljenosti stvari.

Ko je bilo le mogoče in predvsem ob nižjih temperaturah, pa mi je pomagala tudi prijateljica ter mi na skrivaj omogočila prenočevanje v pisarni svojih staršev. Bilo je toplo, a je trpel moj križ, saj je šlo za spanje na trdih tleh. V mojem hlevčku je moje telo manj trpelo, saj sem spal na mehkiem senu, ki je poskrbelo tudi za nekaj zaščite pred mrazom. Malo po novem letu pa je zima vendarle pokazala svoje ostre zobe in temperature so padle precej pod ledišče. Hitro sem videl, da bi telo še zdržalo, a je bila psiha vedno bolj načeta. Ker se ne drogiram niti ne pijem, je bil psihični pritisk kmalu neznosen. Tudi prijateljičini starši so ugotovili, da v njihovi pisarni prenočuje nezaželeni prenočevalec, in tako tudi to ni bilo več mogoče, in čeprav je nujna bivalna enota resda vedno bližje, pa je vendarle še precej oddaljena. V obdobju najhujšega mraza se je vendarle pojavila rešitev.

Na ulici mi je prišlo na uho, da je bil nekdo z ljubljanskih ulic nekaj časa nastanjen v zavetišču za brezdomne osebe v Kopru in je bil tam zelo zadovoljen. Zaradi svojih neprijetnih izkušenj iz preteklosti s podobnimi ustanovami in predvsem zaposlenimi v teh ustanovah sem sicer imel precej zadržkov, a vedel sem, da sem na koncu z živci in za nekaj mesecev rade volje žrtvujem svobodo za toplo in varno posteljo. Že po telefonskem pogovoru in dogovoru z vodjo tamkajšnjega zavetišča sem postal še bolj optimističen, da bo ta izkušnja veliko prijetnejša od prejšnjih. Dogovor je bil, da pridem tja v torek, nekaj dni po nakazilu socialne pomoči. Prav zadnje dni

Foto: Michelle Raponi

011
KRALJI
ULICE

v Ljubljani pa so bile že kar sibirskie razmere. V nedeljo zjutraj sem se prebudil v sveže jutro pri minus sedemnajstih stopinjah. Torkovo jutro sicer ni bilo takega ekstremnega minusa kot za konec tedna, a vendarle še vedno pod lediščem. Zdravje je bilo precej načeto, saj sem imel pred tem tudi precej povišano temperaturo, psihično pa sem dihal že bolj na škrge. Zbudil sem se malce pozneje, kot sem načrtoval, in pred nosom mi je odpeljal avtobus do središča, na naslednjem mi je postalo slabo in sem se komaj privlekel do glavne avtobusne postaje vsega pet minut pred odhodom avtobusa. Če bi ga zamudil, bi moral vsaj še za en dan prestaviti selitev na jug. Na avtobus sem prispel popolnoma izmučen in me je zmanjkalo že nekje na Viču. Ko sem odprl oči, smo se ravno pripeljali iz predora in sem zagledal morje ter si rekel, super ravno pravi čas. Pa sem pogledal malo bolje in ugotovil, da smo že v Izoli. Ko sem stopil z avtobusa, sem se počutil, kot bi prispel na drug planet. S soncem obsijana obala in skoraj dvajset stopinj višje temperature kot v Ljubljani – v trenutku se je spremenilo moje počutje, zato mi pot iz Izole v Koper ni bila odveč.

Čez dobro uro sem po naporni poti le prispel v zavetišče, ki je mirno, čisto in urejeno. In moje počutje se je še izboljšalo. Sprva sem nameraval bivati tam nekje do aprila nekako do konca zime, ampak so razmere tako dobre, da sem se odločil bivanje na obali podaljšati do konca poletja. V jesenskem času naj bi namreč po štirih letih čakanja končno dobil bivalno enoto v Ljubljani. Čas na obali tudi kar najbolj kakovostno preživljam. Med drugim bom naslednji teden začel opravljanje družbenokoristnega dela, po opravljenem delu pa si nameravam tudi poiskati delo prek poletja. Delam seveda tudi na sebi, skrbim za zdravje, kondicijo in z branjem tudi za izobraževanje.

Ni bilo prvič, da sem se znašel v nemogočih razmerah in mi je trud, da jih preživim, prinesel nekaj dobrega. Na obali se zares dobro počutim in mislim ves čas pred vrnitvijo v Ljubljano še naprej delati na sebi, tako da bi se jeseni v svojo bivalno enoto vselil boljši in močnejši kot kadar koli prej.

Čuri

VELIK DENAR LAHKO POKVARI ČLOVEKA. DROBIŽ PA DENARNICO.

BOJAN SCHWENTNER

NEK CESTNIH AJ

BOJ

Ne bi mi bilo težko umreti v revoluciji, v boju za nekaj višjega, dobrega. Samo reš ne vem, kaj bi to lahko bilo.

Hrabri

#LUNA

Zdi se mi, da polna luna vpliva tudi na tisto malo mozga in zdravega razuma, ki ga še imamo tisti na robu, s ceste. Kajti vse najbolj nore prigode se zgodijo ravno na polno luno. Takrat vsi pozabljajo na obnašanje, saj nam pade mrak na oči. K sreči takšni dnevi pridejo poredko, drugače bi bila bolnišnica Polje še bolj polna. Kaos in polom pa rasteta v glavi.

TX

DUETI

Na cesti ne rabiš avantur ali biti pravi par, da si pomagaš. Rabiš samo pravega prijatelja, ki ti stoji ob strani in se dopolnjuješ z njim. Če ga imaš, preživiš tudi sibirsko zimo sredi Ljubljane. In nikoli nisi sam in stvari ti gredo lažje od rok. Kajti v dvoje gre veliko lažje in je manj naporno, kot če si sam. Cesta ni oder za solo igralce, ampak vsaj duete. Čeprav zelo tragičen in poguben oder.

TX

MIMOIDOČI

Takole skozi stekleno šipo gledam mimoidoče. Mlade mamice z vozičkom in malčkom ob sebi gredo v vrtec ali po opravkih. S počasno hojo, s pomočjo palice, se brezdomec premika proti svoji klopci. Dan je oblačen. Upokojena gospa dela svoj krog, s svojo hojo po navodilih zdravnika. Počasi odložim škodelico kave. Odpravim se v trgovino, z zavedanjem, da bom postala mimoidoča drugim. Bodite dobro!

Xena

TEŽNJA

Želim se zbujat poleg svoje ženske, ne pa zraven narkomanov, saj spim v zavetišču. Nočem biti cele dneve zunaj. Rad bi kuhal s svojo žensko in pospravljaj s svojo žensko, da je vse pol pol. Pripravljaj se na detoks. Vem, da bo zajebano, ampak bom šel po vseh štirih, če bo treba, ker imam cilj. Hočem bit čist metadona, si zrihtat lajf. imeti stanovanje v najemu in zdravo žensko, ki se ni nikoli drogirala.

ZU

NEKAJ NOVEGA

Ni novo to, da poveš, da se vse stalno ponavlja. In tudi to ne, da je povedano nekaj novega, ker se tudi to ponavlja. Mogoče je novo to, da sonce še vedno sije na nas in nihče tega niti ne opazi, ker se mu zdi samoumevno. In ko drugi vidijo, da si srečen, se hitro potrudijo, da ni več tako. Kako se ima lahko nekdo tako lepo, če pa jaz trpim in delam, on pa ves čas uživa. Dež zaliva rože in krompir raste in vsi so srečni in debeli, razen tistih, ki jim nikakor ne uspe, da bi se zredili, tudi če ga pojedjo več kot drugi, tako pač je. Jaz sem našel celo vrečo krompirja, ki jo je nekdo pustil zunaj pred košem za smeti. Uh, kaki dobri človek je bil to, da je ni vrzel stran. Malo so poganjki zrasli, ampak je res čisto v redu. Drugače pa se raje vozim z letalom, ker zanj ne potrebuješ izpita in ti ni treba menjati gum. Imejte se vsi čisto lepo in srečno novo-prejšnje leto.

Dejan Sony

V SLOVO MARKU KRANJCU

Prvič sem te spoznala na Kraljih, bil si mlad, vesel. Bil si moj menedžer. Ti si me učil, kako naj ponujam časopis. Šla sva na vogal trgovine. Pustil si me, da sama poskusim, ti pa si se umaknil in me opazoval, kako mi gre. Ko mi je uspelo prodati izvod, sem te pogledala in ti si dvignil kazalec in velel, naj nadaljujem. Tako sem prišla do »licence« za ponujanje našega uličnega časopisa. Kdo me bo sedaj spodbujal ... Ko sem došla, da te ni več med nami, so mi pritekale solze žalosti in v sebi sem ponavljala, da to ni res, ne more biti resnično: V naših srcih boš živel večno. Spomnim se, ko sem se morala znova urit v ponujanju časopisa, da si se samo ti zavzel zame in se jezil na nadrejene, da ni res, da ne znam pravilno ponujati časopisa. Marko, naj ti bo rahla zemljica!

Kaja

ZELENCI

Občudujem ga, ta veliki avtobus. Včasih je bil zelenec, sedaj pa je vseh barv, ker je polepljen z reklamami. Meni je bil prej, ko je bil povsem zelen, bolj všeč, ker mi je predstavljal Ljubljano. In občudujem šoferje teh zelencev. Prijazni so in nič me ne kregajo, če sem včasih brez Urbane. Vozimo se različni ljudje – od črnih do belih, od suhih do bolj močnih, od lepih gospa do manj urejenih gospodov in obratno. V tem malem mestu, Ljubljani. Občudujem vas, zelenci.

Serpentina

VARNA SOBA ZA NARKOMANE

Če še ne veste, obstajajo v nekaterih državah varne sobe za varno uživanje drog – če jih že moraš jemati. In tudi pri nas se pogovarjajo o tej temi, ker je »kao« preveč narkomanov po ulicah. Zdaj pa tako, kje pa naj bi bili, kam pa naj grejo, gremo!? Hvaležni smo za Kralje ulice in Stigmo. Posebej moram pohvaliti Stigmo. Si predstavljate, kako je to, da se en dan s človekom pogovarjaš, drugi dan pa je mrtev. Ti ljudje, ki so zaposleni na Kraljih ulice in Stigmi, bi morali imeti na voljo psihologa, na katerega bi se lahko obrnili, ko so v stiski. Zakaj zaposlenim država ne pomaga na takšen način kot oni nam? Ne smemo pozabiti na zaposlene. Brez njih bi bilo še huje. Malo sem zašla, ampak še vedno zelo navijam za varno sobo, v kateri lahko varno uživaš droge in dobiš informacije. V novi Gorici že deluje, v Ljubljani še čakamo.

Lep pozdrav, Mica

POZDRAVLJEN NAROD

Imela sem možnost pisati o svojih razmišljanjih, življenjskih dogodkih, čast spoznavati ljudi, ki mi zaupajo svoje zgodbe. Pa se je moje pisanje za nekaj časa umaknilo na drugi – bolje rečeno zadnji, pozabljeni tir. Včasih težko razodenem svoje misli, počutim se kot *outsider*, ki ne spada nikamor. Droga je kot posesivna žena. Najprej ugotiš njej, potem razmišljaš o vsem drugem. Rad bi bil prisoten_a, a nisi. Rad bi upošteval nasvete, pa ti nekaj dni uspeva, potem pozabiš nanje. Ali pa imaš občutek krivde, ker ko ti teče vse po načrtu, gledaš le nase, kot največji sebičnež. Pa se zapiješ, pa strezniš. Možgani čedalje težje dojemajo, česa si želiš. In počasi gre pamet po gobe. Kar si želiš, ni pomembno, želiš si le osrečiti bližnje. Smiljenje samemu sebi ne pomaga, *kinkaža* med pisanjem tudi ne.

Je pa začetek, menda?!

S spoštovanjem, Psiha

ANEKDOTE IZ PRODAJE

NAPOLEON

V Beli krajini stoji gostilnica Napoleon. Osebjem gostilne je zelo prijazno, zato bi jim rada namenila par pohval. Takoj ko stopim vanjo, me z nasmehom pozdravijo, mi s prijazno besedo voščijo dober dan ter mi postrežejo. Šef gostile kupi Kralje ulice. Tudi častijo me. Vsem zaposlenim in šefu želim veliko uspeha pri njihovem delu. Ljudje, pojdite kdaj do te oštarije in se sprostite.

Kaja

NA PLACU

Kaj se mi je zgodilo prejšnji mesec: Dvignil sem celo socialno pomoč, ki je trenutno moj edini dohodek, pa so me oropali in mi pobrali vse do zadnjega centa. In oropali so me tujci, ki ne znajo slovensko. Pa ravno mene, ki jih najbolj zagovarjam. Od takrat redno, vsak dan, prodajam Kralje ulice. Da imam za hrano. Tudi najemnine nisem zmozel plačati, ker so me oropali. Torej bom imel, ko dobim denar, dvojno najemnino. In bom moral spet prodajati Kralje, preden pridem nazaj v rutino.

In kako mi gre? Odvisno od dneva. Eni me dobesedno nekam pošiljajo. Ravno danes mi je neka gospa potihoma nekaj zamomljala in sem jo vprašal, kaj je rekla, pa pravi: »Odjebi!« Hotel sem jo nekam poslati, pa je bilo edino, kar je prišlo iz mojih ust: »Lep dan vam želim.« Kar je res!

Nekateri me pa prijetno presenetijo. Ena zelo privlačna punca mi je najprej dala dva evra, ko sem se ji zahvalil in rekel, da mi je polepsala dan, pa mi je dala še dva evra. Zelo sem ji hvaležen!

Nesmrtni

DEŽ

Prišel je april in z njim deževno obdobje. Dotičnega dne sem popoldne ponujala izvode uličnega časopisa pred trgovino v Litiji. Ker je bilo napovedano slabo vreme, sem se oborožena z zločljivim dežnikom, ki je bil v tako slabem stanju, da me pred mokroto ni prav dosti varoval, odpravila na svoje prodajno mesto. Pozno popoldne so se začeli kopičiti gosti in težki črni oblaki, veter je podivjal in začelo je liti kot iz škafe. Kljub neugodnemu vremenu sem vztrajno ponujala časopis. Ponudila sem ga tudi mladi puncici, ko je izstopila iz trgovine. Punca se mi je zaskrbljeno nasmejala, kupila izvod in spregovorili sva par besed. Pogovor je nanesel na to, da se po zaprtju trgovine vračam v Ljubljano z vlakom. Dekle, za katero sem kasneje izvedela, da ji je ime Maja, se je prijazno ponudila, da me po koncu mojega dela pride iskat z avtom in me odpelje do železniške postaje. Dekletu sem zelo hvaležna za nuden prevoz, zaradi nje sem suha prispela v Ljubljano. Najlepša HVALA, draga Maja, da bi se več ljudi zgledovalo po tebi.

Špela

SKULIRITE SE

Zdaj sem že dolgo na svojem placu. Nikoli pa še nisem napisal nič, kar se tiče nas prodajalcev, prodajalk Kraljev ulice. Ljudje, ki so vajeni mojega mirnega pristopa, tj. mojega načina prodaje časopisa, se nad določenimi prodajalci pritožujejo. Da prosjačijo, da nadlegujejo, hodijo za ljudmi in jih spravljajo v neprijeten položaj. To se ne dela! Pravila ponujanja časopisa so znana. To kvari podoba vseh nas prodajalcev. Svetujem jim, naj se obrnejo na društvo.

Vsem tistim, ki jim ni mar za pravila, sporočam, naj jih upoštevajo. Ni pošteno! Ne, ni fer! Če me razumete!?

Perica

Resničn ljubanski pank:

EN DAN U LUBLAN

Nekje v letih 1993–1996. Metelkova. Prazna poslopja. Rojevanje. V eni stavbi luč. Študij, FDV, nek dan v tednu. Ciganski večer. Glasba. Ples. Pijanost. Spodaj. Zgoraj. Sobe, zasedene, urejene, Lublanski pank. Spodaj. Glasba. Ples. Pijanost. Razni ljudje. Metelkova. Rojevanje. Prazna poslopja. V eni stavbi je luč. Ciganski večer. En dan. Parkiram svojo lado. Pred poslopjem. Kar tako. Luči avtomobila. Tu bo dobro. Pred vrati. Ciganski večer. Pijanost. Glasbe ni več. Pijem dalje. Močna pijanost. Pristopita dva neznanca in se predstavitata kot Tomo in Perc.

»Nek b'te prašala?»

Meglina pijanost. En dan u Lublan.

»Ni problema,« izrečem.

»Kva b'naju ti pelala u Dutovlje po vin? Je zadn dan in maš avto.«

Meglino se zazrem v prišleka in se nasmehnem: »Seveda, kdaj pa?»

»Sm še gor skočva, da zbereva dnar.«

»Ni problema, ko bosta, štartamo.«

Lublanska pankerja sta odšla.

Malo pomislim. Meglino pijana, v Dutovlje in spi se mi. Mogoče neumno, a sem obljubila in res je zadnji dan. Kmalu se vrneta. Usedemo se v lado. Vinjeni vsi. Vžgem brez problema. Pogledam po avtu. Tomo je spredaj. Izjavim: »Sem ful pijana in se mi spi. Tomo, kaj lohki ti po poti rolaš cigarete, da ne zaspim?

Mi jih je zmanjkalo.« »Brez problema. Gremo, Perc!« reče Tomo. In že smo na Cest'. Resnična zgodba. Slovensk' pank. Vin letnik 1993–1996. Dobr u Lublan. Pot je bila dolga. Veliko cigaret. Sreča. Nikjer policajev. Pridemo v Dutovlje. Sprejme nas prijazen kmet. Prijazno vpraša:

»Katero vino boste kupili? Tukaj v teh sodih imam ...«

Eden od pankerjev ga prehití in reče:

»Pil bomo vin, prav vsak sod!«

Kmet obnemi in nam poda kozarce. Resnična zgodba. Slovensk' pank.

Pijemo ga, jaz malo manj, ker me čaka še vožnja nazaj. Dobro nalita Tomo in Perc in o sebi ne dvomim se že peljemo. Policajev ni. Skoraj že spita, ko ju budim:

»Zrolaj še en čik, da ne zaspim.«

Prihod v Ljubljano.

»Cajotov ni blo?»

»Ne,« odgovorim.

Metelkova. Rojevanje novega jutra zadnjega dne. Parkiram že spet. Pred poslopjem. Tukaj bo dobro. Pred vrati. Pankerja sta bidona, za enega črnega, za enega belega, odnesla na Mest'.

Rečem še: »Lepo se imejte. En dan u Lublan!«

Resničn ljubanski pank. Vin letnik 1993–1996. Dobr. U Lublan!

Lucija Beguš

Mariborska scena:

Goran Šrok – Gogi, Maribor, 58 let

LOGIKA HENDIKEPA

Foto: Nada Žgank

Vsak odrasli človek mora svoje življenje živeti po svojih najboljših zmogljivostih. Jaz ga kljub temu, da sem ostal brez obeh nog, živim na polno. Ne jamram, vedno sem nasmejan in dobre volje. Po svoji velelogiki se zaradi tega ne smem kaj preveč sekirati. Ne, sekiral sem se že vse življenje, ker sem si ga zjebal, tak kot znam zjebat le jaz. Revez je lahko vsak človek, zgodi se prekleto hitro. Ostanesh brez službe, začneš piti ali se drogirati. Saj je vseeno, važno je le to, da koliko toliko preživiš bedo, v katero si se tak in tak spravil popolnoma sam. Zakaj sem to počel? Zakaj sem 22 let živel življenje lopova, ženskarja, zvodnika, kockarja? Enostavno zato, ker mi je bilo takšno življenje pisano na kožo že pri rojstvu. Zdaj vem, da sem postal človek, kakršen sem vedno hotel biti. Trezen se zbuditi in trezen tudi ostati. To je moje glavno vodilo vsaki božji dan. Kljub izgubi obeh nog sem ostal trden kot skala, in čeprav sem v zadnjih letih preživel marsikaj hudega, se nisem zlomil. Del svojega življenja sem bil pač zadnja struna na kitari, a sem stisnil zobe in vklopil svojo voljo. Uspeh je tu. Danes, po sedmih letih treznosti, sem lahko prav ponosen sam nase. Imam vse. Imam prijatelje, ljudi, ki me imajo radi, in vsekakor sem z eno besedo – srečen. Ponujam časopis in zaslužek pridno zapravljam za koristne stvari. Prodaja me izredno veseli, saj zelo rad komuniciram z ljudmi. Vedno sem

bil družaben človek, pa še izvem, kaj vse se dogaja v mojem prelepem Mariboru. Poznam veliko ljudi. Ti me spoštujejo ne glede na mojo preteklost. Nekateri me celo občudujejo. Imam kar nekaj občudovalk in občudovalcev. Čudijo se moji energiji in moji dobri volji, saj sem vedno in povsod izredno šaljivo razpoložen. Ko nisem okej, ostanem doma, saj slabe volje ne nameravam trositi naokoli. Pridejo pač slabi dnevi in takrat sem raje popolnoma sam. Zaprem se v stanovanje, izklopim telefon, ter se kregam sam s seboj. Včasih me prime, da bi zopet začel pit, vendar me želja tudi hitro mine, ko pogledam oba krna in se zgrozim, zavedam se, da sem za izgubo obeh nog kriv popolnoma sam. Eno je vzel alkič, drugo cigarete. Jebat ga, življenje teče dalje in jaz z njim. Žalosti me dejstvo, da je del sveta v vojni, ki se lahko razširi, jasno je, da bi bile posledice katastrofalne. Nismo se valjda rodili zato, da se dobesedno pokoljemo med sabo. Ali ni že dovolj, da nas vsake toliko cajta narava pošteno kaznuje? Ali ni dovolj te mržnje v ljudeh? Zakaj se sploh sovražimo, če pa bi lahko v mirnem sožitju prav vsi lepo živeli?

Pa naj bode dovolj za današnji prečudoviti dan. Dragi moji sovaščani, držite se reka »ako človeku ne moreš pomagat mu ne odmagaj«. Ne želimo en drugemu hudega, saj smo vsi ljudje enaki pred bogom. Bajči, čavči in seveda obvezni arrivederci.

Foto: osebni arhiv

Renato Volker – Rene

REPROGRAMIRANJE

Verjetno imam precej unikatno življenjsko zgodbo, ki mi je poleg globine, širine in bolečine podarila tudi drugačen pogled na življenje. In o tem pač pišem.

Preživel sem samomore, smrt dveh partnerjev, dveh nerojencev, raka, AIDS, brezdomstvo in krvavel po poti nešteto srčnih črepinj. Včasih se sprašujem, kaj vse človek prenese in kje sme obupati. Vsak ima svoj prag bolečine, svoj grah in svoje žimnice. Modrice pa ne poznajo ne spola ne rase.

Preizpraševanje po smislu življenja in vsi tisti zakaji in smerokazi, ki jih včasih spregledamo iz čistega kljubovanja, so nam morda položeni v zibko. Ne verjamem v usodo in nemočno opazovanje njenega izpolnjevanja. Bližje mi je karmični zapis, ki ga hkrati berem in pišem. In bolj kot razumem prebrano, bolj zaupam zapisanemu. Morda pa obstaja prana, Vse, od koder črpamo in kamor pošiljamo sporočila o napredku in potem ob povratnih informacijah rastemo, se razvijamo, pridobivamo in zato lahko vsake toliko delimo ali se sebično zapiramo vase, ker nam je rek »vsega je dovolj za vse« še zmeraj tuj.

Vedno bolj sem prepričan, da se osnovna biologija z lahkoto umakne, prilagodi in nadgrajuje z željo, mislijo, malodane ukazom, programiranjem samega sebe. Neke vrste avtonomna umetna inteligenca samega sebe se včasih počutim. Ko v sebi nekaj premlevam, si želim, potem zavračam, in spet razpredam, ker me je že same misli in ideje strah, včasih celo sram, me to več ne ustavi. »Kdo pa misliš, da si?« »Ja, pa glih ti!« »Kaj te sanjaš?« In se ideja umakne nazaj v oblak, iz katerega sem jo prejel. Hecna je fora, da je bil Mojzes prvi, ki je snel podatke s clouda in jih naložil na tablici. Nisem pa več prepričan, da ni bližje resnici, kot si upamo verjeti. »V začetku je bila Beseda,« pravi Knjiga knjig. »In Beseda je meso postala.« Lahko se namuznemo ali se enostavno premaknemo k pregovoru »od besed k dejanjem«. In tukaj se večini zmračí pred očmi. Tukaj se povprečnež zlomi. Ob tem nas zmrazi.

Prav gotovo nisem edini, ki hlasta za nečim, kar se premnogim zdi nedosegljivo, morda celo nezaželeno ali nepotrebno, da ne rečem prepovedano. Pa kar koli to že je. Pri enainšestdesetih sem doživel vse, kar si povprečnež lahko zaželi. Čudovita družina, ljubezni, potovanja, premagane bolezni in nadpovprečna vitalnost za zadnjo tretjino, kjer ni več pričakovati štafetne palice, ampak zgolj mirno ciljno ravnilo. Pojavil se je celo nekdo, ki bi rad ta del poti pretekel z mano. Jaz bi ga pa rad prehodil z njim, ker želim, da traja. Me pa neki vrag sili dražiti angele, da vsaj še enkrat razširijo krila in me ponesejo, kjer sem sicer že bil, a nisem znal ceniti, ker nisem verjel, da sem tega vreden, da mi pripada. Dobesedno preprogramiral sem se za uspeh. Tukaj seveda ne govorim o nekih športnih rezultatih ali osebnih talentih, čeprav so za doseg cilja prav prišli, ampak o ničlah na bančnem računu.

Pred nekaj leti sem se ujel pri misli, kaj bi se zgodilo z menoj, če bi postal milijonar. Multimilijonar si še zmeraj ne upam zapisati. Pravzaprav sem zdaj prvič. Lepo. In odgovor lahko dobim samo tako, da obogatim. In ja, briga me na tem mestu za vaše pomisleke. Imam svojih dovolj.

Končno sem dokončal nadaljevanje in osebno študijo romana Alkimist, Paula Coelhoa. Vse, kar vam je morda zdaj zaropotalo po glavi, vsa vprašanja, vsi pomisleki in vsi dvomi so razčlenjeni

Foto: Maxmann

v pisanju samem. Moj »Jaz, alkimist« je končno na voljo v knjigarnah, knjižnicah in na večini digitalnih platform. Posvečeni sta mu tudi dve spletni strani – www.ithealchemist.si, ki je namenjena tujemu trgu, in www.mutivator.si, kjer lahko spremljate tudi dnevne zapise in priprave na jesensko, promocijsko potovanje od Andaluzije do egipčanskih piramid, ko bova s kamermanom snemala Netflix special in bom pisal nadaljevanje nadaljevanja Alkimista »Mi, alkimisti«. Pod taktirko kultnega režiserja Vena Jemersiča se namreč počutim popolnoma varnega in še bolj ambicioznega. Pustimo zdaj vojna območja Libije in to, da moram po vize v Rim, v neskončnosti Sahare, bo treba zaupati kamelam in zvezdam. Tudi srečni.

Če je zdaj v vaši lobanji fliper in se ona mala srebrna kuglica z groznim odmevom odbija od svoda, se spomnite, kako ste kadar koli kar koli dosegli. Kaj se je zgodilo najprej? Brez dvoma se vam je porodila misel, želja, ideja. Zdaj, kaj jo je porodilo, je drugo vprašanje. Ko gre za preživetje, je od misli do dejanja zelo kratka pot. Verbalizacijo celo preskočimo. Če otrok pade v reko, dvomim, da se bo kdo oziral okrog sebe, pogledal morebitnega bližnjega in rekel: »Ti, tamali je padel v vodo. Jaz mislim, da bi ga bilo pametno ven potegniti. Kaj praviš? Se splača ali raje novega naredimo?« Ne bi pomislili na ceno superga, ki jih nosite, niti na temperaturo vode ali morebitno onesnaženost, ampak bi skočili v strugo in ga rešili. Če se v tem scenariju ne vidite, verjetno niste režiser lastnega filma in lahko pozabite na oskarja. Otrok pa je itak že utonil.

Ko pa gre za življenje samo in ne zgolj za preživetje kot tako, ko gre za uživanje, imamo očitno različne skripte, različne programe. Ampak vsak od nas je režiser svoje monodrame. Sami izbiramo tudi žanr. Od tragedije do komedije. Skozi življenje se celotni opus seveda spreminja. Glede na to, da sem deklariral zaslužene milijone razdeliti, obdržal bom zgolj deset odstotkov, česar mi Vesolje gotovo ne bo zamerilo, zato mi jih lahko tudi vi privoščite, si drznem še malo bolj peteliniti se. Ker bo šlo deset odstotkov od prodaje knjige tudi Kraljem ulice, drugih deset društvu UP-ornik, dvakrat po deset dvema mladima družinama, štipendistom itd., lahko z nakupom knjige prispevate za dober namen tudi vi. Pred odhodom po alkimistovi poti bomo jeseni pripravili predstavitev projekta po celi Sloveniji, tako da če boste imeli vprašanja, željo po sponzoriranju te norije in seveda po branju, dobrodošli. Bodite moji apostoli, zatajite me, križajte me, zagotovite nesmrtnost. Čez tri dni se bom vrnil po vas. Ampak najprej morate verjeti vame. In vase. Vem, ja. Pa kaj. Maktub.

ZVEZA KLOŠARJEV SLOVENIJE

ŽIVEL PRVI MAJ IN VSI DRUGI ŽALUJOČI

Tudi mi smo praznovali praznik dela in god Jožefa delavca. Oboje na isti dan, pa vseeno malo drugače od vseh opevanih praznujočih po naših medijih. Čevapi in pivo so bili za nas predragi. Zato raje v trgovino in pod most. Jebat ga! Če smo odkriti, smo se imeli prav fajn. Še bolje od tistih, ki so se gnetli v množici in skrbeli za svoje cente. Marsikdo namreč še vedno ne dojema, da praznik dela ni več to, kar bi moral biti. Marsikdo je dan ali dva po prazniku preklel in Boga in hudiča, ker je splužil vso svojo denarnico za ene čevape in tri do štiri pire. Ni dela, ni gnarja. Siromak pa ostane siromak. In tisti, ki so žurali na veliko, ga niti ne opazijo oziroma ga nočejo opaziti. Vsaj ne na praznik dela. Na praznik vseh nas proletarcev. Lumpen proletarcev? Tolažimo se, da bo bolje. Bo! Kdaj? Tega pa nihče ne ve. Dragi naši državljani in državljanke, dokler ne bomo z mirnim srcem praznovali vse naše praznike brez strahu pred praznimi tošli in karticami, bo vladal pri nas drek in ne torta. Toda vseeno, mi smo pod mostom praznik dela praznovali odlično. Sito in pijano, malo zakajeno. Sicer pa, saj bo trava kmalu legalizirana. To

Leah Artist Mihalj

je dobra novica za nas. Trava nam (ob alkotu) pomaga, da pozabimo, v kakšnem dreku živimo. Proti legalizaciji pa so le tisti, ki škodoželjno želijo, da se zavedamo svojega trpljenja in njihovega sadističnega nasmeška. Tako nam Bog pomaga.

ZKS

PAPARAZZI ZA REVEŽE

Foto: Jaka Prijatelj

„Spoštovani kupci, za vas odpiramo blagajno 2“ ... mislim ja, po 10 minutnem čakanju v vrsti na koncu štacune, bi lahko odprl še dodatn Hofer. Edina stvar, k me še bolj nervira od tega stavka je: „Prosimo položite skeniran izdelek v vrečko!“ Izdelek tehta glih tok, da ga še diler ne bi mogu odtehtat in una se dere name, ker ne žažna nih čigumijev. „Izdelek ne ustreža teži“ Pa najbolj, da se usedem gor.

„Počakajte na asistenta“ Asistent na drugi strani razlaga babici zakaj 25% popust ne velja na njene čike.

Asistent pride. Asistent poskenira kartico in gre. „PROSIMO POČAKAJTE NA ASISTENTA“

Ždej mi je pa še bed. Asistent še zmer dopoveduje babici ŽAKAJ čiki ne grejo na kupon. Za mano 30 ljudi. Asistent nima cajta. Pride drug asistent. Poklofa tm neki... „ždej pa bo“... „TEŽA NE

USTREŽA IZDELKU.“ Kva je ta glihkar stavk obrnila sam da me drka v možak

„POČAKAJTE NA ASISTENTA!!!“ Mej te čigumije predno ti ukradem monitor, baba robotska!

Priloga Društva slovenskih pisateljev Vrabec Anarhist se tako kot spletni portal imenuje po neuklonljivem ptičku iz romana Ivana Cankarja Hiša Marije Pomočnice, ki se je na vsak način hotel prebiti na svobodo in ga lahko razumemo kot simbol večne utopije. Čeprav je vrabček v romanu nesrečno končal, smo ga oživili v prepričanju, da mora biti svoboda temelj družbe in ustvarjalnosti. Prilogo urejata Igor Divjak in Neža Vilhelm.

Tom Veber

ROMANTIČNI JUNAK SREDI GRADBIŠČA

Foto: osebni arhiv

Rezidence so prostor srečevanja. Srečevanja z domačini, z drugimi umetniki, s tamkajšnjo kulturno sceno, predvsem pa s samim seboj. Dober teden je minil, odkar se je začela moja rezidenca v mestu ob Muri. Lahko bi rekel, da sva z Gradcem v zadnjih nekaj letih postala kolega, morda ne tiste vrste, da bi skupaj tičala vsak dan, a vseeno sva dovolj povezana, da greva na vsake tri kvatre na pir ali čaj, ob praznikih drug drugega presenetiva s spontanimi obiski in si nameniva nekaj lepih besed.

Gradec mi je tako počasi, a vztrajno prirasel k srcu. Ne vem sicer, kateri dejavnik je zakrivil to simpatijo, na tem koncu nimam kakih sorodnikov, tudi z družino nismo veliko prečkali avstrijske meje, moj stric je sicer delal v Avstriji, a ne vem točno, kaj in v katerem mestu, zagotovo mi je večkrat povedal, a verjetno se mi ni zdelo dovolj zanimivo, da bi ga poslušal.

V Gradec sem se prvič odpravil pred sedmimi leti, ko sem imel sprejemce za igro na Kunstuniversität Graz. Nisem bil sprejet, mi pa je prodajalec časopisov (potem ko sem se ves poklapan odpravljal proti železniški postaji in kupil izvod časopisa) rekel, da sem slaček kot bela čokolada. In sem si mislil, da morda ne bom postal naslednji Til Schweiger, sem pa dovolj lep, da me šmeka prodajalec časopisov, kar tudi ni čisto od muh. Naslednji teden sem ugotovil, da je fantu od moje prijateljice Mihaele rekel popolnoma isto, in od takrat ga vestno ignoriram, ko prečkam Mariahilferstraße.

Tako se nekako spominjam prvega stika z Gradcem – zavrnitev na akademiji in neiskreno laskanje, precej čudna kombinacija okoliščin, če prav pomislim. Od takrat sem se še kar nekajkrat za kak dan ali dva vrnil v to prikupno mesto. Nekaj na njem me je zmeraj znova vabilo, da ga obiščem: morda domačnost, ki preveva ulice, morda prešerni nasmehi domačinov, ki jih v zadnjem času precej poredko opazim v Mariboru. Ko sem tako v začetku letošnjega leta dobil povabilo, da se udeležim rezidence v Gradcu, sem se tega iskreno razveselil in si počasi začel delati spisek galeriji, gledališč in festivalov, ki bi jih rad obiskal. *(Namerno sem izpustil ime rezidenčnega programa zaradi odstavka, ki sledi v nadaljevanju.)*

A naklonjenost, ki sem jo nekoč čutil do tega mesta, je bila že prvi dan moje rezidence postavljena na preizkušnjo. Moj ljubki Gradec, s prikupnimi vrtovi in skritimi kotti, je bil ob mojem prihodu videti kot eno veliko in glasno gradbišče. Zvok smeha in harmonike je tako zamenjal zvok najrazličnejših strojev, ki jih poganja elektrika. Na vsakem koraku, dvorišču, cestišču

se je izvajala neka prenova in zaustavljala utrip mesta. Takrat se še nisem zavedal, da bom precej hitro tudi sam potreboval prenovo – prenovo svojih živcev. Prvi stavek, ki ga je z mano spregovorila koordinatorka rezidenčnega programa, ko sem s sestro in njeno punco prispel do stanovanja, se je glasil: »You look fucking depressed!« Ljudje velikokrat zamenjuje mojo utrujenost z depresijo, morda ju tudi jaz kdaj zamenjujem, kdo bi vedel. Ko sem se potem po zavitih stopnicah skupaj z majhno vojsko potovalk in kovčkov vzpenjal po stopnišču, ki je vsekakor videlo že boljše dneve (odurno je zaudarjalo po vlagi, s sten je odpadal omet ...), je še mimogrede pripomnila, da se v tem bloku Balkanci (zaradi samega stanja) počutijo nadvse domače. Ni mi bilo do smeha, tudi domače se nisem počutil, bil pa sem spet postavljen v položaj, ko sem se moral v sekundi odločiti, če mi je pomembnejše biti všečen in prijazen in vključen in nadvse neproblematičen ali reči bobu bob, in tudi tokrat je bob obvisel nekje v mojih mislih. Za nameček so se tudi na dvorišču pred mojim blokom in v enem od stanovanj izvajala gradbena dela. Moje balkansko srce je kar vriskalo od navdušenja! Po pogovoru z izvajalci sem izvedel, da naj bi dela trajala vsaj do začetka poletja. Ko sem to slišal, bi tudi najraje kratko malo pičil nazaj domov.

Nekega dne me tako ob sedmih zjutraj niso prebudili zgolj penetrantni zvoki vrtenja in brušenja, temveč me je ob pogledu skozi okno pričakalo pravcato presenečenje. Gradbena dela očitno niso obsegala zgolj dvorišča in enega od spodnjih stanovanj, temveč tudi prenovo fasade, seveda tudi v mojem nadstropju. Tistega jutra sem tako pred svojim kuhinjskim oknom zagledal na novo postavljen delovni oder in dvojico smejočih se fantov, ki sta gledala v notranjost mojega stanovanja. Ni me toliko zmotilo, da sta me videla v moji najbolj izdelani pižami ali da sta videla mojo nepomito posodo in umazano perilo, taktično razporejeno po celem prostoru. Bolj me je zmotilo dejstvo, da se je moj osebni prostor zaradi prenove fasade čez noč prelevil v javni prostor. S tem je tudi moja intima postala tako rekoč na dosegu roke. V nekem čudnem trenutku polbudnosti se mi je zazdelo, da vidita tudi to, da sem že teden dni na rezidenci in mi ni uspelo napisati skoraj ničesar. Zazdelo se mi je, da mi kažeta ogledalo, v katerem se nisem želel videti. *Luftarski kvazi pesnik, ki ne piše in živi na račun drugih!* Zavedam se, da so v njunih glavah odmevale verjetno neke čisto druge misli, a tisti trenutek izpostavljenosti nekemu, ki je s pogledom vstopil, ne da bi preprašal za dovoljenje, mi je dal priložnost srečati se s samim seboj, s sabo kot umetnikom, in si zastaviti vprašanje, zakaj pa res ne pišem.

O tem, zakaj pesniki in pisatelji ne pišemo, je bilo v zadnjem času povedanega in (začuda tudi zapisanega) veliko in še malo več. Literarni ustvarjalci ne ustvarjajo(mo) iz najrazličnejših razlogov, a v tem trenutku me niso zanimali drugi, želel sem si odgovoriti, zakaj jaz ne pišem, ali vsaj ne toliko, kot sem nekdaj.

S tem ko sem postal samozaposleni v kulturi, se je veliko stvari v mojem življenju obrnilo na bolje. Sprva so me ob pridobitvi statusa prevevali občutki varnosti, stabilnost in potrditve, ki pa so počasi, a vztrajno začeli kopneti. Status je na nek čuden način iz mene izbezal vso ustvarjalnost. S tem ko sem se začel bolj resno dojemati kot literarni ustvarjalec, je iz mene izpuhtelo precej navdih, lahkotnosti in igrivosti, ki sem jih nekoč občutil ob pisanju. V meni je tako po dolgem času vzbrstela drobna želja: spomniti se in opomniti, kako je bilo, ko sem začel pisati poezijo, ko sem jo pisal samo zase, ne zaradi objav, štipendij in potrditev iz okolice. Želel sem se spet spomniti, kako pisati samo zaradi pisanja, brez nekega zunanje motiva in rezultata, ki ga želim doseči, brez potrebe po tem, da se to pisanje predstavi v nekem javnem prostoru. A za to sem potreboval dovoljenje, ne od okolice, temveč od samega sebe.

Želel sem na novo kultivirati ustvarjalnost v sebi in razviti svoj ustvarjalni potencial, a pri tem so me omejevali predvsem moji notranji kritiki.

Zakaj že tako dolgo nisi napisal česa novega?

A misliš, da bo to sranje sploh hotel kdo objaviti?

Joj, a si lahko še bolj patetičen?

Zaradi te pesmi bi ti status kulturnika lahko tudi nemudoma odvzeli!

Takšne in podobne misli že kar nekaj časa naseljujejo moje možgane, spomnim se, ko teh misli še ni bilo. Spomnim se tudi ljudi in situacij, ki so v veliki meri pripomogli, da so se ti miselni vzorci tako bohotno razrasli. Tako bom rekel: Zajebano je biti mlad pesnik, furati slalom med lastnim pesniškim izrazom in sugestijami in kritikami kolegov, urednikov in založnikov. Kdaj tudi kimati in požirati lasten prav, ko se ti godi krivica in si izpostavljen pokroviteljskemu obnašanju. Poslušati dolge samogovore in litanije o tem, kako pisati, kaj je narobe s tvojim pisanjem, zakaj tvoje pesmi tokrat spet ne bodo objavljene. Urednikom in založnikom je (vsaj po mojih izkušnjah) velikokrat tudi vseeno, kaj si kot mlad pesnik misliš o lastnem pisanju, če meniš, da so tvoje pesmi kakovostne ali ne. O kakovosti moje poezije imajo zadnjo besedo zmeraj uredniki in založniki, oni so tudi tisti, ki bodo rekli: »Tomu Vebru bomo izdali novo knjigo ali ne.« Moje mnenje glede lastnega pisanja je tako velikokrat zanemarjeno in preslišano. Ena od reči, ki si jo želim podariti na tej rezidenci, je predvsem to, da spremenim razmerje moči in samemu sebi dam potrditev glede lastnega pisanja in znova kultiviram dejstvo, da je pomembno tudi to, kako jaz kot avtor vidim in čutim lastno pisanje.

Zdaj sem sposoben biti s sabo tudi dovolj iskren in si priznati, da mi je bilo v preteklosti velikokrat pomembno predvsem to, da je moja umetnost opažena in priznana. Velik pomen sem tako dolgo pripisoval raznim nagradam, priznanjem in objavam. Dobro se še spomnim, kako mi je nek literarni mentor, ki ga seveda ne bom imenoval, nekoč na neki delavnici

Foto: Aleksander Petric

zelo naravnost rekel, da pišem samo zaradi tega, da bi bil opažen, opevan in oboževan. Po tem sem protestno in nadvse dramatično zapustil delavnico, češ kaj pa se gre, da mi govori takšne reči, a globoko v sebi sem vedel, da ima prav. Zame je bilo takrat zelo pomembno dobiti zunanjo potrditev, predvsem zato, ker še nisem bil sposoben si jo dati sam sebi.

Kot »nov član kluba samozaposlenih v kulturi« sem se zelo hitro ujel v zanko. Izpred oči sem izpuštil tisto, kar je za vsakega umetnika najpomembnejše – ustvarjanje. Tako sem se začel ukvarjati z dejavnostmi in opravili, ki so precej sekundarnega pomena pri poklicu literarnega ustvarjalca: od organizacije raznih dogodkov, objav na družbenih omrežjih, pisanja razpisov in še kaj bi se lahko našlo. Zelo hitro sem spoznal, da smo samozaposleni v kulturi glede večine reči prepuščeni sami sebi, tako je splošno znano, da če želimo preživeti, moramo biti punčke in fantki za vse in poprijeti za marsikatero delo, ki ima z našo primerno dejavnostjo precej malo skupnega. Vprašanje, za katero tako velikokrat zmanjka časa, je: Kdaj bo prišel čas za ustvarjanje? In če sem popolnoma iskren, si tega vprašanja na neki točki sploh nisem več postavljaj, nekako sem se navadil, da ne pišem, in primanjkljaj časa je bil odličen izgovor. Organizacija dogodkov, sestankovanje, zoomi, mejli in tabele so mi dajali občutek varnosti. Lažje se mi je bilo ukvarjati z vsemi sekundarnimi dejavnostmi literarnega poklica kot pa dejansko poprijeti za pisalo ali prenosnik in pisati. Pisanje namreč zahteva stoodstotno prisotnost, iskrenost in ranljivost. Sposobnost, da človek ostaja s tem, kaj se mu dogaja, tudi ko je težko in sila neprijetno. Pisanje zahteva, da si sposoben sam sebi polagati račune in ne pobegniti, ko se spotakneš ob nekaj, kar ti na prvi pogled ni pogodu. Tega si velikokrat nisem bil sposoben dati.

Tako se želim na rezidenci znova priučiti ostajati v trenutku, sam s sabo in s poezijo. Želim nehati cel čas preverjati sporočila na telefonu, delati butaste storije in iskati nenehno potrditev. Želim se osvoboditi občutka, da moram ves čas, ki ga imam na voljo, zapolniti z nečim oprijemljivim, da moram nujno čas na rezidenci na polno izkoristiti, storilni naravnosti želim tako vsaj za nekaj časa obrniti hrbet. Želim tudi pozabiti in preprosto ignorirati vse, kar bi bilo pametno tukaj početi: se pomrežiti s tujimi umetniki, s tujimi organizacijami, snovati projekte, ki bi lahko dolgoročno koristili. Želim se naučiti, da je včasih dovolj biti samo umetnik, da je včasih dovolj samo opazovati drevesa okoli sebe, mimoidoče ljudi, odložiti vse skrbi in dvome in se predati. Predati se toku življenja in zaupati, da te popelje na pravo mesto.

Foto: osebni arhiv

Renata Šribar

V BLIŽINI VOJNE

Te čase se nosi nostalgija,
nosi se nihilizem

Depresija
Tesnoba
Strah

Ravno toliko sonca sem še
ko hodim po robu obupa
da mala svetilka s sončno celico
velikosti treh kvadratnih centimetrov
zasveti, ko pristopim in
ugaša, ko se oddaljujem
Samo v tem poznem večeru

ZRCALO

dolgo sem razmišljala
zakaj so čarovniki gvatemalskih Indijancev
Kiče odsvetovali rabo ogledala
menda te vsakič nekaj zmanjka

mongolskimi šamani so podobni nam,
ki skrivamo pestujemo prepričanje,
da je na drugi strani zrcala
svet čudežev in groze,
ki nas nepripravljene posrka v nič

mar ni to tiho prepričanje strašljivo,
tako da po malem postaja že smešno
ta teža smrti in neskončnosti?

Verujmo v znanost:
kar je bilo včasih brezmejno
se danes manjša in onkraj
smo, kar smo: osnovni delci
in preobilje možnosti

NOVA MAGIJA LJUBEZNI

Ko s človekom nisem mogla v vsemir
sem fantazirala žrtveni obred same sebe
v skrajnosti želje biti skupaj

Rešili so me prizori
ki jih lahko pošlješ v večnost

Samotnost, ko je vzajemnost enigma

Glas brez nosilca:
samo poskusimo biti
(šepet: skupaj) to, kar smo

In sedaj poskušam biti – skupaj
s hčerjo, sorodnicami, sorodniki
prijateljicami in prijatelji
znankami_ci
kolegicami_gi
Morda spet z nekom intimno ljubim

Ta tren je bližina
še surrealizem
Vse je nadrealistično
država oblast vojna znanost
naša življenja
en sam delirij
*

Ta tren v umirjanju
počasna odpiranja za druge
tipanja
za mačko psom istrskim kamnom rožo
sadežem – tako kot v otroštvu
za fantazijami uresničitvami
Po nuji tudi za vlačilcem s tankom
Za nizom vlačilci s tanki
po Primorki na poti v Ukrajino
po naši odprtosti hrepenijo
tudi oni
da se razsujejo v ljubezni

VIZIJA

človeštvo odrašča
zemeljska obla
se mora otresti
betonskih in jeklenih bremen
jaz tudi

Foto: osebni arhiv

Špela Razpotnik, predstavitev knjige

BREZDOMSTVO V SLOVENIJI: STANJE IN POGLEDI LJUDI

Pravica do stanovanja je ena temeljnih človekovih pravic, kar izhaja iz različnih deklaracij, že iz Splošne deklaracije o človekovih pravicah (1948). Tudi veliko sodobnejših zavez in usmeritev obstaja, ki države usmerjajo k razvijanju dostopov do trajne in varne nastanitve oz. omogočanja stanovanj primerne standarda za vse. Ne glede na deklarativno močno izraženo zahtevo po tej osnovni pravici pa živimo v družbi, kjer imamo z uresničevanjem te osnove žal nemalo težav. Poleg povezanosti tematike s številnimi različnimi sektorji, po drugi strani pa marginalnosti, ki jo je zaradi ozkega razumevanja deležna problematika brezdomstva, je tu še cela množica sociokulturno specifičnih razlogov, ki nam pomagajo razumeti, kam vse segajo ovire pri uresničevanju pravice do dostopne in dostojne nastanitve za vse.

Poleg dejavnosti, ki vam jih redno predstavljamo v našem časopisu, so pomemben prispevek k javnim premikom glede razumevanja in reševanja brezdomstva tudi raziskave ter znanstvene ali strokovne publikacije. Na tem mestu vam predstavljamo eno ter vas vabimo, da si jo vzamete v roke in obogatite svoje razumevanje kompleksne problematike brezdomstva. Tovrstno branje nam pomaga razumeti svet okoli sebe, okrepi pa nas tudi v smislu relevantnih argumentov, ki lahko obogatijo naše razprave na temo brezdomstva in o viziji njegovega reševanja, s čimer lahko zavzemamo vedno odločnejšo državljansko držo tudi do odločevalcev, od katerih moramo zahtevati spremembe v smer, da bo naša skupna država vedno bolj in ne vse manj kakovosten, varen, na solidarnosti temelječ in dostojen življenjski prostor za vse, ki v njej sobivamo.

Pred kratkim je torej pri Založbi FDV v soavtorstvu Maše Filipovič Hrast, Tatjane Rakar, Simone Smolej Jež, Tamare Narat in Miriam Hurtado Monarres izšlo delo, ki po dolgem zatišju prinaša celovit, kompleksen in poglobljen pogled na brezdomstvo, pri čemer prikaže mednarodno perspektivo, ponudi pa tudi dober vpogled v stanje pri nas, predvsem pa pomaga misliti o dilemah in razpotjih, na katerih smo se v naši državi znašli na točki, ko je nujna bolj strateška obravnava te problematike.

Delo združuje množstvo različnih raziskovalnih pristopov in tako poskuša predstaviti čim celovitejšo sliko tega pojava. V uvodnih poglavjih pojasni definiranje in merjenje brezdomstva, dve področji, pri katerih je treba začeti. Avtorice uvodoma pojasnijo, da konkretna monografija izhaja iz opredelitev, ki brezdomstvo utemeljijo na stanovanjskih razmerah. Nadaljuje s pogledi ljudi na brezdomstvo oz. na osebe, ki izkušajo brezdomstvo. Sledita prikaz in predstavitev nacionalnih in EU-strategij na tem področju, sklene pa s pogledom na to, kje smo v Sloveniji tu in zdaj glede na obstoječe usmeritve.

Pri nas so v preteklosti že bile narejene nekatere raziskave, vendar sporadično in osredotočene na različne, bolj specifične vidike. Veliko jih je nastalo v okviru in pod okriljem sodelavcev našega društva, na spletni strani pa lahko do vseh teh tudi dostopate. Delo, ki ga predstavljamo na tem mestu, poskuša

to parcialnost kar se da preiti in odpreti problematiko celoviteje, veliko truda avtoric je posvečenega tudi razlagi in upoštevanju sociokulturnih specifik pri pogledih na brezdomstvo, ki so podlaga različnim poimenovanjem pojava, definicijam, poskusom in načinom merjenja, še pogostejše pa so vse te parcialnosti in kulturne specifikke lahko ovira, da bi države sodelovale pri širših poskusih reševanja brezdomstva, pri združevanju podatkov, oblikovanju skupnih definicij in postopoma tudi pri skupnem, bolj usklajenem reševanju problematike na ravni Evrope in širše.

V delu so med drugim predstavljeni različni pristopi k merjenju brezdomstva (od zajema v eni časovni točki do zajema v določenem časovnem odboju in zajema pretoka); pri tem so dobro pretehtane prednosti in tudi pomanjkljivosti vsakega pristopa, ki nam dajejo slutiti, da bi bilo pomembno pristope merjenja obsega brezdomstva dobro premisliti v vsakem konkretnem okolju, obenem pa tudi uporabljati in združevati različne pristope ali reflektirati obstoječi pristop za zajem podatkov z vidika njegovih specifičnih pomanjkljivosti. Na tem mestu naj omenimo, da ravno v tem letu v Ljubljani organiziramo štetje brezdomstva, ki je koordinirano na evropski ravni in pomeni velik korak v smislu merjenja obsega brezdomstva pri nas. V prihodnjiH številkah Kraljev ulice vas bomo o poteku tega projekta gotovo še obveščali. Knjiga med drugim dobro predstavi tudi različne strategije za reševanje brezdomstva, pri čemer daje prednost rešitvam, ki so usmerjene v stanovanjski vidik, saj so te na podlagi sodobnih raziskav učinkovitejše, celovitejše in trajnejše. Poda in argumentira uspešnost iz ZDA izhajajočih pristopov »najprej stanovanje«, ki ga poleg usmerjenosti k stabilnemu nastanjevanju zaznamuje še intenzivna celovita podpora ljudem, pristop pa je izvirno namenjen skupinam s kompleksnimi težavami, kar je znotraj problematike brezdomstva gotovo v našem prostoru in širše največji zalogaj za stroko in politiko. Nekaj pozornosti monografija nameni tudi predstavitvi, kako se predvsem v našem delu Evrope pristopi »najprej stanovanje« uresničujejo v manjšem obsegu kot eksperimenti, ki sicer počasi dobivajo svoje mesto tudi v strateških dokumentih, npr. Resoluciji o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022–2030, in kako so že kot usmeritve v različna okolja različno umeščeni, različno razumljeni in tudi različno izvajani. Bralstvu so gotovo poznani poskusi uvajanja tega pristopa, ki jih v našem društvu pod ključno besedo »nastanitvena podpora« uveljavljamo že od leta 2007.

Knjiga dobro utemelji, da si v prihodnje pri projektu strategije na področju brezdomstva poleg vsega v delu poudarjenega – torej pomena definiranja, beleženja, rednega nabiranja podatkov, ovrednotenja in upoštevanja stanja ter stališč civilne družbe – ne moremo predstavljati napredka brez izrazitega angažmaja stanovanjskega sektorja na tem področju. V knjigi poudarek na omogočanju nastanitve predstavlja rdečo nit, ki nas vedno znova opominja, da je jedro brezdomstva prav odsotnost dostopnih stanovanj za različne ranljive skupine.

ODA ŽIVLJENJU

Videla sem ju v kavni usedlini. Fini gospod, trdno pripet v realnost, z zmožnostjo gibanja, ki meji na virtuočnost, se je sklanjal proti čudnemu bitju, zaljubljeni pošasti, bitju drugih dimenzij.

»Begaš me!«

Zlivala bom svoje občutke in videnja na papir. Poskusila poiskati v sebi več mehke in nežnosti, pripravljenosti zlivanja.

»Zlivanja?«

Tudi, zakaj pa ne. To je bistvo vsega.

»Ni bistvo.«

Ko zaznam, da renčim, se v energiji poizkušam zmeščati. V notranji sliki vidim, da nekaj v meni šklepeta z zobmi, ko se trga iz mene. Dolgo nisem razumela, zakaj skačem v ljudi; mislila sem, da me je morda le strah, zaradi česar poskušam nadvladati situacijo in ljudi v njej. Kaj moram še razumeti, ko se vidim kot pošast, zver, četudi zaljubljena. Kar del mene še vedno obravnava kot iluzijo. Se bom borila? Proti sebi? Bom v sebi znova obrnila vsak kamen, pogledala v vsako kamro ...? V iskanju česa? ... V lovu? »Kaj naj ti rečem? Ne smem!«

Skozi labirint v iskanju sebe, svojih želja ... Ko se besno zaženem v mislih nanj in me s pogledom razoroži. Tuji zobje spet skačejo iz mene, besno šklepetajoč. Poskušam prisluhniti svojemu srcu. Večni dvom v zaznано. Vsako zmeščanje sproži režanje, ki mi znova in znova obrača glavo v vse smeri. »Bolje režanje iz tebe kot tvoje v druge ljudi.«

Vsakič, ko se zmeščam in odprem srce, se umakne brez moči. Na katerih krilih želim leteti? Koliko svetlobe in sonca prinese v prostor?

»Zaljubljena tjušnjica.«

Ko sem v hvaležnosti, sprejemanju ljubezni ...

»... vidim njihov rep, ki bi košatil, vendar nima moči. Zaljubljena pisarka, bela golobica! Mojca!«

Ne vem, kdo mi govori »moja Mojca«, poizkušam ignorirati, biti neodzivna ... brez mnenja ...

»Nehaj!«

»Ženska, ki želi nadzor.«

Ni potrebna prisilna hospitalizacija! Nikoli nisem brala njenih poročil. Zakaj tedaj?

Kot bi v moje telo prišla tuja energija, ki upravlja z njim, kadar ni zavedanja ali delujem v strahu.

Kadar je odprto srce, sprejemanje, ni vzvodov, s katerimi bi se lahko zamajala ali vlekla nitke. Me spremenilo v poslušno marioneto, ki straši, ustrahuje? Ki temelji na drami, strahu in očaranosti. Privleku in odboju.

»Resnica, resnica, resnica.« To je bil danes ključ, ki je razrahljal vzorec. Odprto srce brez oklepanja česar koli. Odprte dlani brez strahu in pričakovanj.

Preseči danost. Vzorec, ki deluje.

»Kakšen vzorec?«

Spomnila se bom. Nitka. Občutek poznanega, že videnega. Vzorec, ki je vedno enak. Okusiti obe skrajnosti in jih preseči. Preseči odboj in privlek. Preseči užitek in sovraštvo. Maščevanje, agresijo, dokazovanje. Pomirjenost s seboj in preteklostjo. To ni igranje Bo. To je življenje, ki ga živim.

Spet imam v sebi občutek vnetja. Črevesje se je znova uprlo. Vse gre skozenj, tudi moja čustva. Ubogi otrok v meni še vedno kliče mamó.

Objemam se. Le tako bom lahko mama tudi svojima otrokoma. V sprejemanju in ljubeči prisotnosti. V sprejemanju njunih lastnih izkušenj. Ki ju nabirata za svoje življenje. Ki ju bo krepilo, ko hodita vsak svojo pot.

V mislih sem se ujela v neko miselno kalkulacijo, zapleten izračun, ki zgolj bega. Pogojevanje. Ni ljubezni, zgolj čiščenje prebavnega traku. Z vsem, kar se je čez dan nabralo v njem.

»Bodi ponosna nase, uspelo ti bo.«

Govorim sedaj sebi ali komu drugemu? V večnem monologu, ki želi biti dialog.

Zunaj cvrčijo lastovke. Hranijo mladiče.

Pogosto jih slišim, pred zoro, ko ne morem spati. Zloben glas v meni bi jih pekel.

Toliko življenja je v teh zvokih. Poročil. Ljubezni. Objemov. Skrbi. Čeprav je jutro še daleč. Skozi dan se moram bolj potruditi. Hrup okolice jih preglaši. Še vedno so tam, v svojih skrbih. Nevidne. Nahraniti mladiče. Večni krog življenja. Nahraniti zarod, preden stopi na svojo pot.

Tovornjak je zapeljal skozi mesto. Avtobusi se bodo zagnali kasneje. Avto. Nekje v bloku se nekdo že pripravlja na

službo. Vpetost. Ujetost. Izpuščanje. Krog življenja.

Iskala sem vzvode, kjer me še držiš v krempljih, da nemočno cepetam ujeta v nevidne vezi.

»Govoriš o bivšem ali o čem drugem?«

Poizkus dialoga, vedno znova in znova.

Ujetost v besedičenje notranjega konflikta.

»Zgolj s seboj ali s kom drugim?«

Promet postaja gostejši, se mi zdi, da je tudi živžav pod oknom bolj živ. Skoraj zamre in se nato znova in znova razplamti.

Miselni preskoki, sprememba energije, fokus drugam. Presežem projekcije v glavi, v katerih ne želim živeti.

Prestop na drugo frekvenco zgolj z oddajanjem druge energije, drugih občutkov, spoznanj. Ljubezen, sočutje, sprejemanje. Vibrirajo na drugi frekvenci kot strah, sovraštvo in neznanje.

Kadar – namesto da skočim v besedno vojno, zadiham, zaduha tudi moje telo, moje tridimenzionalno telo dobi nove dimenzije, nove izraznosti, kot bi iz mene štrlelo drugo telo, ki ga lahko vidim, ko se ne odzovem v jezi. Mirno dihanje pokaže nove dimenzije mojega telesa, drugačne roke, veliko bolj okosmatene, drugačen obraz, volčjo podobo, nato podoba izstopi iz mojega telesa in odide. Še veliko likov je v meni, počasi bodo odšli, drug za drugim. Sedaj imam v notranji sliki levo roko okosmateno in desno običajno, rahlo nezemeljsko. Sobivanje? V glavi je več svetlobe. V srcu več miru.

»Mi smo v miru!« mi pravi glas. »Tudi

jaz sem v miru, srce,« mi pravi moj glas.

»Zadihaj in nehaj mi pisati o mojih ... bodi v miru.«

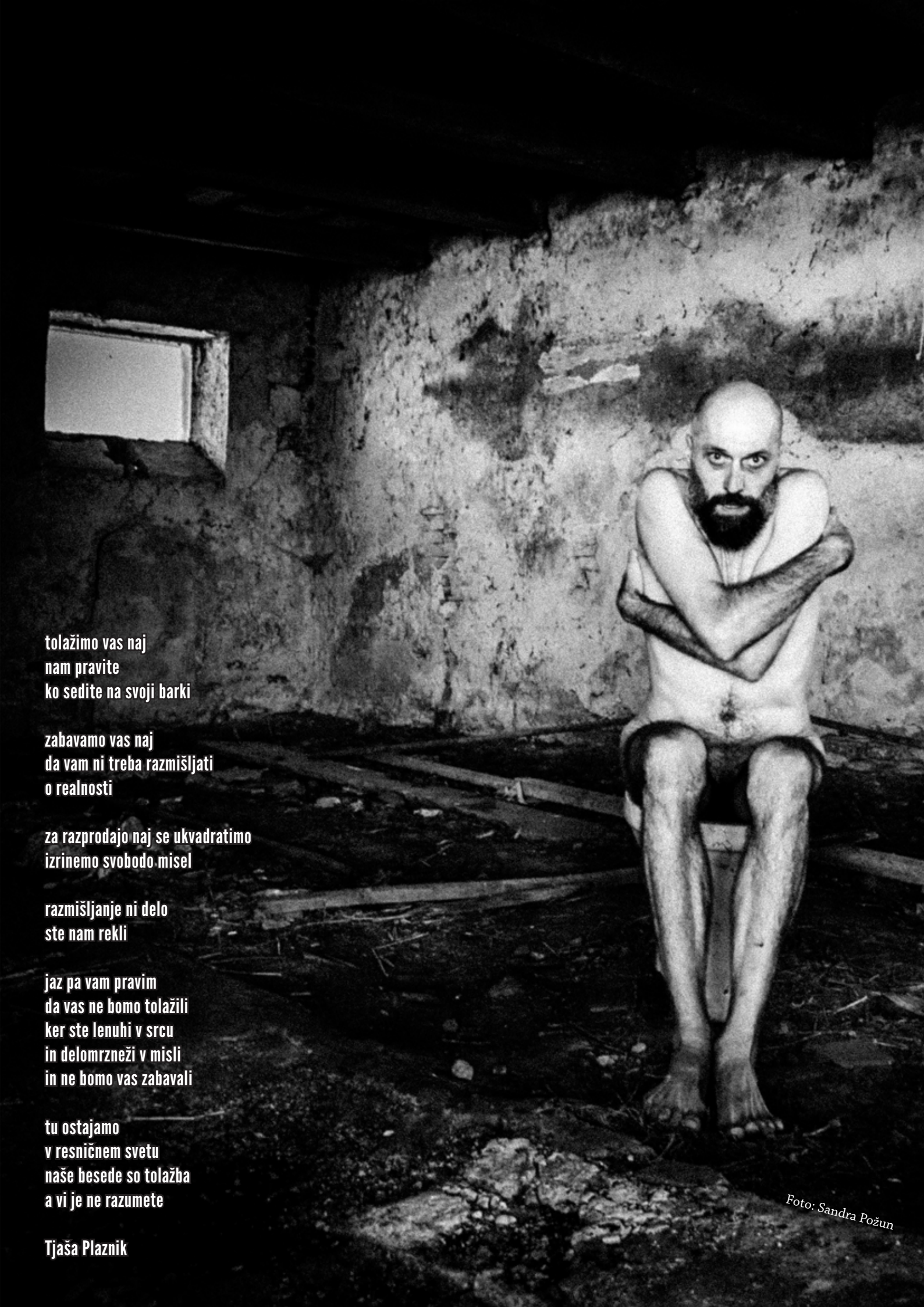
Mojca

OSAMLJENOST

»C'e' chi aspetta la pioggia, per non piangere da solo.« (Fabrizio de Andre)
Nekateri čakajo na dež, da ne bi jokali sami.

A si se tudi ti kdaj počutil_a tako osamljeno, da ti je ob joku le dež delal družbo?

Tibu

tolažimo vas naj
nam pravite
ko sedite na svoji barki

zabavamo vas naj
da vam ni treba razmišljati
o realnosti

za razprodajo naj se ukvadratimo
izrinemo svobodo misel

razmišljanje ni delo
ste nam rekli

jaz pa vam pravim
da vas ne bomo tolažili
ker ste lenuhi v srcu
in delomrzneži v misli
in ne bomo vas zabavali

tu ostajamo
v resničnem svetu
naše besede so tolažba
a vi je ne razumete

Tjaša Plaznik

Foto: Sandra Požun

Franjo Frančič

DNO DNA

Foto: osebni arhiv

024
KRALJI
ULICE

Je naslov šansona Đorđa Balaševića, ki je umrl pred kratkim. Sam nisem bil nikoli njegov velik oboževalec, posebno ne ob pesmicah, kot denimo »Računajte na nas«, čeprav sem poznal jugohit »U razdeljak te ljubim«. Tako pač je, ko ljudje odidejo na ono stran, je zadeva veliko lažja in se začne čas opevanja umrlega. Šanson se sicer angažirano dotika zdajšnjosti, nasploh sem po pregledu opazil, da je bil Đorđe vse bolj angažiran in od računajte na nas je spoznal, da nihče ne računa nas. Razumem pa to slovensko navdušenost, da, kar prihaja z juga, ima svoj čar. Trideset let hodim in potujem na jug, več prijateljev imam tam kot tu, prevedel sem 600 pesmi 50 pesnikov v treh antologijah, a prijateljstvo ni zrastle zaradi tega. Drug filigij je med ljudmi, že pri pozdravu, tri poljube in objem, v komunikaciji. Tu mi, dunajsko-bruseljski konjušari in hlapci, ne kažemo čustev, že pri pozdravu ne. Človek sicer ne pogrša Skadarlije, splave Save in Knez Mihajlovo pa.

Rad potujem do Dunaja, Beograda, a ne zaradi mest, marveč ljudi. Nisem jugonostalgik, a pogršam te drugačne odnose, kot so v Zloveniji. Ni, da bi opeval, samo vedno, ko srečujem vele pomembne može s Tomšičeve 12, z ljubljanskega DSP, ki so prepričani, da je pomemben ta mali vrtek, predvsem zaradi subvencij in nagrad, ki jih podeljujejo drug drugemu, bi jih vprašal: A je bistvo biti le slovenski pisatelj?

Vsak ve za svoje poti, tudi časi, ki pridejo, dno dna, česa naj se

oprime? Kaj je vredno? Kaj ima smisel? Literatura in književnost sta igra in ples besed. V bistvu niti ne gre za zgodbe, preprosto gre za to, kdo si.

Če sem že začel z Balaševićem, naj končam z drugim bandom. Z meni ljubo Azro, naj pesniška besedila. Đoni Štulić, klanjam se ti do tal. Ekatarina velika, tista tema, ki nas spremlja. A bom vseeno zaključil z bandom Time, Dado Topić: Ima jedna tajna veza, tajna veza za sve nas ...

OVERDOSE S KOKAINOM

Najprej lep pozdrav vsem in naj že takoj na začetku povem, da sem prenehal z zlorabljanjem močnejših drog. Bilanca jemanja: heroin – 15 let, alkohol – razen občasno kakega piva ne pijem nič že tri četrta leta, amfetamin – 5 let, plus občasno zadeve, kot so ketamin, MDMA/ecstasy, pa t. i. vodica GHB, marihuane ne kadim več, ker me naredi anksioznega. To so snovi, ki sem jih večino postopoma nehal jemati približno 2–3 leta nazaj, nekatere pa kot rečeno že leta prej – z izjemo tega, da pijem metadon in da od znanca kupujem Ksalole, tj. srbske Xanaxe, ki jih jemljem vsak dan. Tudi na »flukijih« nisem že več kot pol leta, ker se mi zdi škoda denarja za to, kar dobiš. Saj pri kokainu je podobno. In po pravici povedano si kokain privoščim enkrat na 2–3 mesece.

In tako se je zgodilo v petek pred kakim mesecem, ko sem si čez dan po manjših dozah privoščil kar nekaj kokaina od nekega drugega dilerja, potem sem šel pa še k svojemu dilerju po zadnjega »polčka« ta dan. Ko sem se vrnil domov, je bil brat že doma, a me to ni motilo, ker če grem v kopalnico, me ne moti. In tako sem si v svoji sobi pripravil v zamašku od jogurta mešanico, šel v kopalnico, zadel žilo v prvo in potem (pre)hitro pritisnil vse noter, ker sem se bal, da ne bi česa premaknil in bi potem moral spet začeti z iskanjem pravega mesta.

In že pri zadnjih desetih črticah, ko me je že prijemale, sem začel dojemati, da je bilo preveč. Kolena so se mi začela šibiti, pogled je postal meglen, a na srečo sem od prejšnjic, ko sem doživel isto v malce milejši obliki, vedel, da moram iti čim bolj na tla. Verjetno bi bilo idealno, če bi se kar ulegel, jaz pa sem pač pokleknil, se poskusil umiriti in začeti globoko dihati. Tokrat je vse to spremljal še čuden zvok, ki mi je prihajal iz ust, zvok, kot bi se dušil. In tako sem bil v tem sila neprijetnem stanju v kopalnici na tleh kakih pet

Poscana Zofka

minut, in ker se stanje ni slabšalo, nisem želel vznemirjati svojega brata po nepotrebnem. No, po petih minutah je stvar skoraj čisto minila, le malo majav sem bil še na nogah – to vem, ker sem se takrat stehal in nisem mogel držati ravnotežja na tehtnici. Pa da ne bom dolgovezil, samo da ponovim: ta občutek je skrajno neprijeten, sam pri sebi si ves prestrašen »kaj, če bo treba rešilca klicat« oz. »kaj, če bom umrl«, tako da tega občutka ne bi privoščil niti največjemu sovražniku. Tako da lahko mogoče iz tega članka izvlečete ven to, da če pridete kdaj v tako stanje, počepnite, pokleknite ali se uležite na tla, res globoko dihajte (predvsem vdihavajte zrak do polne kapacitete pljuč) in poskušajte ostati mirni, ker naj vas tolaži misel, da bo, slej ko prej, minilo.

Sadiq

ALPSKA DIVIZIJA: VIJOLIČNA KULISA

Davnega 12. aprila smo v generalštabu po dolgotrajnih študijah in raziskavah presodili, da je razmerje med stopljenim snegom in razcvetelimi žafrani dovolj ugodno za napad na Veliko planino. Kar štirje borci, sicer zvesti in zanesljivi, so se s takimi in drugačnimi izgovori izognili služenju dolžnosti, tako da je bila četa toliko šibkejša in ranljivejša za razne škodljive sovražnikove poteze. Bodrili smo se, da bo vsaj sendvičev za korajžne več.

O sami poti do planote ne gre zgubljeni besed, saj se med vzponom pač težko govori. Generalštab je bil sicer razklan na tiste, ki so bili nad vzcvetajočim gorskim rastjem očarani, ter tiste, ki to niso bili, vendar to zaradi profesionalnosti ni povzročilo konflikta v diviziji. Ko smo dosegli planino, so se deljena mnenja

nemudoma združila v eno (in edino pravilno), in sicer očaranost. Angleško postrizena in zelena trava, cvetoče resje, mlake, oblaki na modrem nebu, beli vrhovi v ozadju ter najpomembneje – preproge vijoličnih žafranov. Borci smo si na hitro dovolili privoščljivo napajati v zavedanju, da so dezerterji zamudili eno najlepših kulis, nato pa smo se hitro zbrali in z odločnimi koraki krenili proti najvišjemu vrhu Velike planine. Potencialni sovražniki so se prikazovali od vsepovsod – v gručah in truščoma so se vsipali iz gondole, po travnikih porivali celo otroške vozičke (zagotovo krinka za prevoz municije) in na videz ležerno posedali pred kočami. Tako kot nikdar do zdaj nas tudi tokrat nič od naštetega ni odvrnilo od osvojitve vrha, pod katerim smo si nato privoščili tudi

Foto: Boki

prvi dremež na spomladanskem soncu, nato pa pohiteli v kočo, kjer smo si komaj izborili mizico, da smo lahko junakom primerno pojužinali. Pomirjeni, da smo obvarovali tudi vijolične travnike Velike planine, smo se vrnili na svoje kotlinske pozicije.

Maruša Ivančič

POMAGAJMO ŽABICAM

Kot ste morda slišali, prek selitvenih poti, ki jih med razmnoževalnim ciklom uporabljajo dvoživke, poteka toliko cest, po katerih peljejo za žabe usodni avtomobili, da jih kmalu morda ne bo več. Težava se rešuje tako, da jim ceste fizično pomagajo prečkati predani prostovoljci in prostovoljke. Ko je glavna sezona in je žabic na cestah več, se ti zvečer zberejo na najbolj obleganih lokacijah, opremljeni z odsevnimi jopiči, svetilkami in vedri, ter žabice odnesejo na pravo stran ceste. Hecno je, saj ko jih na varnem izpustiš, odidejo dalje, kot da bi vedele, da so prenesene čez oviro. Žabe pa se med seboj tudi razlikujejo.

Krastače v 90 odstotkih hodijo, le kakšna večja ovira jih prisili k skoku, medtem ko sekulje skoraj poletijo iz vedra. Ko jih enkrat začneš spoznavati, so te živali zelo zanimive. Skrivajo se tudi v rovih v zemlji, kjer jih je nagnetenih tudi po pet. Nekaterim voznikom se uspe ogniti žabam, nekateri pa so prehitri ali pa se ne morejo ustaviti, saj je v času seljenja žab zunaj veliko vlage in so ceste spolzke. So pa ob cestah znaki, ki opozarjajo na žabe na cesti, kar velja upoštevati. Udeležba prostovoljcev, ki žabicam pomagajo, je kar dobra, kolikor sem opazil. Med delom je lepo poslušati regljanje, pa še veš, da je ekosistem

Foto: osebni arhiv

zadovoljen. Vsaka žabica šteje. Zanimiva izkušnja, in ko bo spet možno, bi se zadeve rad znova udeležil.

Robert Ž.

PRIRODOSLOVNI MUZEJ SLOVENIJE

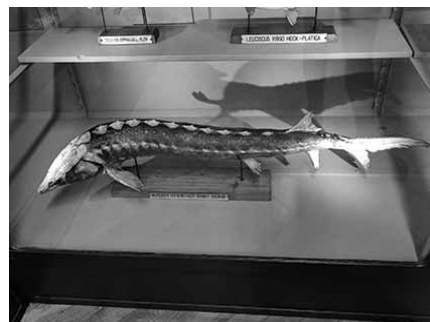
Obiskal sem Prirodoslovni muzej v Ljubljani. V njem so predstavljene predvsem živali, tako tiste, ki so že izumrle, kot tiste, ki so še med nami, kristali in minerali ter samorodne rude.

Jamski medved

Foto: osebni arhiv

Zemlja je od nekdaj dajala življenje. Nekaj oživlja stvari. Mar je res Zemlja tista, ki to zmore? Ta iskra, od kod je? Ali so naša predvidevanja o življenju na Zemlji sploh pravilna? Videti je že tako, saj se bohoti od življenja. Vse živo čaka jutro, da ga pozdravi, mu zapoje. Vsak dan se jutro prikloni svetlobi in eksplozija življenja se sliši in vidi vsepovsod. Splača se pogledati v preteklost, tako lažje razumemo sedanjost in prihodnost. Muzejska zbirka je pestra v vseh pogledih. Zanimivo je tudi videti, kje so kakšen eksponat našli ali izkopali. Večinoma je vse s slovenske grude in

Kašikar

Foto: osebni arhiv

neverjetno je, kako barvite podobe so ležale pod našimi nogami. Ja, preteklost je barvita. Muzeju hvala za brezplačen vstop.

Robert Ž.

Kraljevi recenzor:

CANKARJEV DOM: JURIŠ

Že takoj na začetku predstave so igralci začeli s pripravo golaža. Je predstava posvečena Karlu Destovniku – Kajuhu? Ne povsem. Je morda predstava namenjena Francu Balantiču? Tudi ne. Obema? Da! Še bolj pa je posvečena naši neumnosti in razdvajanju med nami. Predstava nam daje na znanje, da sploh ni bilo razlike med njima. V njunih čustvih. V njunih življenjih in njunih trpljenjih. Kot posameznika sta si bila enakovredna, čeprav v zadnjih dveh letih življenja na nasprotnih straneh politike, ki nas ubija. Tako je eden narodni heroj, drugi pa izdajalec. Ne skrbite, ta ocena predstave ne bo politični pamflet. Preprosto zato, ker si politične pamflete pišemo vsak dan po ves dan. Tudi na stranišču. Resnico o Kajuhu in Balantiču pa le redki poznajo. Ravno s predstavo so nam to nakazali. In še več! Postavili so nam ogledalo pred face, še posebej z epilogom, kjer se ob komadu Praslovan, Lačnega Franza, vrstijo plakati od konca druge vojne pa do danes. Kaj so mi dali vedeti? Navadni smrtniki smo ovce v rokah oblasti. Na koncu se mi je postavilo vprašanje: Se ponovno bližamo letu 1941? Se bodo spet začele vojne med hostarji in cerkvenjaki? Za koga? Cerkvenjaki so izgubili 1945, hostarji pa zdaj, ko smo

Foto: Jaka Babnik

v EU. Žalostno, a resnično. Mi pa se še vedno borimo v drugi svetovni vojni. Naj z golažem še končam. Bil je zelo okusen, gost, dosti čebule in mesa, pikanten, skratka za moj okus izvrsten. Toda ne vem ... Je bil to partizanski golaž?

Taubi

MGL: BODOČNOST

Režija: Žiga Divjak, avtorja Žiga Divjak in Gregor Zorc

V predstavi se ves čas projicirajo napisana sporočila o naravi in ne delujejo povezana z dogajanjem na plaži, kjer se gibljejo igralci brez besed. Ideja predstave je, da živimo v potrošniškem svetu, kjer smo že zdavnaj izgubili stik z naravo. Smo samozaverovani v svoj način življenja. Proizvajamo na tone plastike, stvari, ki so nepotrebne in jih ne potrebujemo ali

pa jih uporabimo in odvržemo. Ves čas poslušamo tudi oglašanje laysanskega albatrosa. Žiga Divjak nas želi prek gledališča ozvestiti, spreminjati. To je namen gledališča, ki je nujen. Druženokritične teme morajo romati na oder. Nečesa pa nisem razumela. Megle. Pojavi se močno čez ves oder. Predstava je tako zelo drugačna ... Upam, da se je polna dvorana gledalcev in gledalk zamislila in (že danes) začela bolj

Foto: Peter Giodani

spoštovati naravo.

Barbara Jozelj

Najave:

NEBULA, 11. 6., GALA HALA

Nebulo sta leta 1997 ustanovila kitarist Eddie Glass in bobnar Ruben Romano, ko sta se ločila od pionirjev puščavskega rocka Fu Manchu, nazadnje pa sta zaposlila še basista Marka Abshira. Močni trio je specializiran za težki rock, prepojen s povratnimi informacijami, ki vključuje izdatne odmerke Black Sabbath rifferyja, psihedelije in vesolskega rocka. Nebula ustvarja čisti kitariski surov rock za 21. stoletje. So dostojni nasledniki svojih rockovskih idolov in legend, kot so Jimi Hendrix, MC5, The Stooges in Mudhoney, ki so se dvignili na višjo raven in razstrelili vesolje. Kljub vintage letniku njihova glasba ne izgublja ostrine.

JAZZLENT 2024, 25.–29. 6., MINORITI, MARIBOR

Dinamičen, pulzirajoč, presenetljiv, vnetljiv in nalezljiv – to je JazzLent 2024. Na stihišču celin ter presečišču časa vzpostavlja dialog stilov in vplivov ter ponuja vznemirljivo fuzijo vzhoda in zahoda, izkušenj in mladosti, tradicije in inovativnosti. Priča bomo slovenski premieri. Prihajajo Istanbul Session, turška senzacija s podpisom Ilhana Ersahina, ki s fuzijskim jazzom 21. stoletja kot vihar osvaja svetovne odre. S svojim triom bo v Minoritih prvič gostoval tudi genialni kubanski pianist Alfred

Rodriguez, čigar virtuoznost je k sodelovanju zvabila velikane, kot so Quincy Jones, Chick Corea in Wayne Shorter, njegova s karibskim temperamentom začinjena glasbena govorica pa mu je med drugim prinesla tudi nominacijo za grammyja. Kar dvakrat je grammy snubil malijsko kraljico afropopa Fotoumato Diwara, katere edinstveni in s čustvi nabit vokal seže v srce, naelektrena atmosfera in fantastična produkcija pa zagotavljata najboljše, kar ta hip ponuja svetovna glasbena scena. Prav poseben glasbeni jezik odlikuje najboljše varovano skrivnost pariške glasbene scene. Kvartet Festen se glasbeno navdihuje v svetu filma, na videz standardno jazzovsko zasedbo pa učinkovito presega z rockovsko energijo in atmosfero, v kateri odzvanjajo Pearl Jam, Foo Fighters, Soundgarden in Nirvana. Za vroč in z energijo nabit zaključek bodo poskrbeli Sonido Gallo Negro, udarni devetčlanski mehiški stroj, ki pripravlja psihedelično-žurerski napad na vse čute. Dobrodošli na JazzLentu 2024 – slavju glasbene različnosti in odličnosti, dobrih vibracij ter nebrzdane energije, ki dviga s sedežev in posrka v vrtnec plesa, odkrivanja ter uživanja!

Zbral in uredil Jože Balas – FOTO NOTE

KONCERTNI UTRINKI: PRAZNOVANJE V SNEGU IN SONCU

Slovenski tolkalski čarodej Zlatko Kaučič je ob tokratnem obisku Kina Šiške (10. aprila) predstavil najnovejšo izdajo kulturno-umetniškega društva Zvočni izviri, album *Objemi*, na katerem glasbeniki iz treh formacij njegovih Kombov z improvizacijo in melodijo nastavijo ogledalo današnjim časom. Čudovit, lep in zelo čuten koncert, eden najboljših v letu 2024. Naslednji dan, 11. aprila, je v Channel Zeru udarjalo malo drugače, bolj naglas in udarnejše. Nastopili so denverski Love Gang, ki jih zaznamujejo predvsem hitri, energični komadi psihedeličnih kitaraskih solaz in sočnih Hammondovih orgel. Ogrevali so domači Spaceship Earth. Nekaj podobnega je bilo slišati na isti lokaciji 2. maja, ko je tričlanska speed stoner rock'n'roll zasedba The Clamps predstavila nov album Megamouth. Orchestre Tout Puissant Marcel Duchamp so 3. maja v Kinu Šiška pričarali prijeten večer eklektične fuzije zvoka in ritma, ogreval pa je Yegor Zabelov, eden najizvirnejših harmonikarjev v vzhodni Evropi, ki s svojo eksperimentalno mešanico harmonike, avantgarde, jaza in neoklasičnih zvokov navdušuje občinstva uglednih evropskih festivalov, tudi na našem Mentu. Ob 55-letnici je Radio Študent v Kino Šiška (9.

Love gang

Foto: Jože Balas, Foto Note

Foto: Jože Balas, Foto Note

Orchestre tout puissant Marcel Duchamp

maja) povabil štiri bende z aktualne domače glasbene scene. Tokrat smo ujeli le The Canyon Observer, eksperimentalno metalsko zasedbo, ter ljubljene Širom, katerih svojstven izraz je razpet med širokim poljem ljudskih zvenov in sodobnimi akustično-rockerskimi meditacijami. Vse najboljše, RŠ!

Jože Balas, Foto Note

Foto: Jože Balas, Foto Note

Spaceship Earth

Foto: Jože Balas, Foto Note

The Clamps

Foto: Jože Balas, Foto Note

Širom

Foto: Jože Balas, Foto Note

Yegor Zabelov

Foto: Jože Balas, Foto Note

Zlatko Kaučič Kombo ABC

Izza rešetk:

N. Viktor

SPREJEMNI BLOK NA DOBU

Avtoportret, N. Viktor

028
KRALJI
ULICE

Jutranji sprehod je bil po raportu (jutranjem postroju) in zajtrku, ki ga v izolaciji in sprejemnem prvem bloku na Dobu, kakor tudi druge obroke, strežejo po celicah. Obrok hrane se prejme skozi majhno loputo v vratih, ki jo paznik odklene in hišnik skoznjo poda hrano. Takoj ob vratih je polička za odlaganje prejete hrane. To je dajalo še močnejši občutek izoliranosti od drugih obsojencev in dogajanja izven celice nasploh. Hrana je bila količinsko skopa, a za veliko kuhinjo zmerno okusna. Paznik je kmalu po postroju zavpil: »Sprehod!« Poziva na sprehod sem se razveselil. Na hodniku sem poklical še Debelog, ki je bil v sobi št. 17 poleg mene. Vrata njegove sobe so bila široko odprta in videl sem, da se še pripravlja za sprehod. Prvi dan na Dobu nisem želel spoznavati ljudi na silo le zato, da bi se z nekom lahko pogovarjal. Četudi se z Debelim nisva v enem dnevu preveč navezala en na drugega, sem se v sprejemni sobi pogovarjal z njim in skupaj sva delila izkušnjo spoznavanja slovenskega centralnega zapora. Imela sva predvsem skupne znanke, ki sva jih spoznala na Povšetovi 5 v Ljubljani. Hitrega spoznavanja in pozabljanja ljudi sem imel dovolj že v sprejemni sobi na Povšetovi, saj sem bil večino časa obkrožen s popolnimi neznanci, ki jih nisem imel čas dobro spoznati in le z redkimi mi je uspelo navezati konstruktiven pogovor.

Spet je bil obvezen varnostni pregled in prehod skozi detektor kovin, šele nato naju je paznik pospremil do ograjenega prostora ob zgradbi. Svež jutranji junijski zrak je deloval osvežilno. Dob je namreč naselje na robu močvirnate ravnice in pogled po okolici ponuja veliko zelenja. Osnaženost s hrupom je veliko manjša, kar se tudi hitro opazi. Sprehajalno dvorišče ob prvem bloku ima trikotno površino in pohodni del te površine je posut z drobnim peskom. Opazil sem, da ima ta objekt poleg prostora za sprehajanje še ločeno visoko ograjeno manjše igrišče za košarko. Šele ob pogledu na pesek sem se zavedel, da sem še vedno v plastičnih natikačih. Želja po izhodu na svež zrak in možnost pogleda tudi v daljavo sta me zamotila, da sem se pozabil preobuti. Čim sva z Debelim stopila v ograjeni prostor, je ta dejal: »Glej Fakina.«

Fakina pozna skoraj vsa zaporniška populacija zadnjih dvajsetih let, saj je svojih 20 let preživel na Dobu pri Mirni. Skupaj sva bila nekaj mesecev na Povšetovi v sobi št. 92. Fakin je trmast ropar bank in je prvi, ki je v samostojni Sloveniji v enem kosu odsedel 20 let zaporne kazni. Nekaj let je sedel še v Avstriji, dodam še zadnji dve leti, ki ju je dobil za zadnji rop in skupaj se je nabralo že za več kot polovico njegovega življenja. Po zaključku svoje rekordne zaporne kazni je na prostosti ostal le leto in pol, preden je spet oropal banko. To ga je spet privedlo v pripor v Ljubljani, kjer sem ga tudi spoznal. Fakin je občudovanja vreden. On ne pozna zamorjenosti, slabe volje in podobno. Z njim sva se v priporu veliko pogovarjala, ker veliko drugega tudi ni bilo za početi, saj v sobi nismo imeli televizorja, ko pa smo ga dobili, nismo imeli dovolj dobre antene ali vsaj dovolj dolgega antenskega kabla, ki bi nam omogočal sprejem tistih šestih ali sedmih programov, ki so še na voljo v analognem sistemu brez kableske povezave. Mnogih reči, ki mi jih je pravil o centralnem zaporu in zaporih nasploh, v tistem času nisem razumel, a po mesecih bivanja na Povšetovi mi je bilo marsikaj veliko bolj jasno. Njegov odhod iz sobe je bil tako zanj kot tudi zame razočaranje. Ker se je s tožilstvom pogodil,

Foto: Aleksander Petric

se je odpovedal tudi tridesetdnevni roki za pritožbo. Le dober teden po sojenju je že dobil odredbo o premestitvi in takoj so ga poslali v primorski zapor, ki zdaj dokaj nov stoji v Kopru. Tisto jutro na Dobu sva se srečala po pretečeni polovici leta. Jaz sem že v priporu slišal, da v koprskem zaporu ni ostal in je bil premeščen spet na Dob, ki je njemu tako kot drugi dom. Moj prvi jutranji sprehod na Dobu je bil tudi ves čas, ki sem ga imel na razpolago, da sem še govoril z njim. Kasneje sem ga le še nekajkrat bežno srečal. Njegova zadnja kazen je nižja od moje in je, medtem ko to pišem, že potekla in gospod Fakin je sedaj na prostosti, jaz pa pišem te vrstice v centralnem zaporu. Želim mu, da se uspešno reintegrira v civilno družbo, saj mi je pravil tudi o svojih težavah pri vključevanju v vsakdanje civilno življenje. Nisem ga takoj prepoznal, ker mi je kazal hrbet in še zredil se je, a sem vseeno zaklical njegovo ime. Obrnil se je in pogledal proti nama in vprašal:

»Kdo pa je to?«

»Živžav,« sem odgovoril. To besedo sem začel uporabljati, odkar sem jo slišal v priporu od njega, saj mi je zvenela zelo osvežilno. Rad ima zaporniški živžav, in če tega ni, se potruji, da se zgodi. Nekateri so me sprašujoče gledali, ker se tako izražam v zaporu, kakor sem jaz njega, dokler nisem razumel sporočilne vrednosti teh besed. Živžav v zaporu bi lahko opisal kot razvedrilni program za obsojence, in ta se odvija neposredno (v živo). Čakal je in v soncu obračal glavo, dokler se mu nisem približal,

potem me je prepoznal. Veselo sva se pozdravila. Presenečen je bil nad mojo sproščenostjo, ki je bila za zapornika, ki je prvič na Dobu, mogoče prevelika. Mene je presenetilo to, da je bil nastanjen v prvem bloku in ga nisem uspel vprašati: »Kaj si naredil, da si spet v prvem boku?« Najraje bi mu povedal, da sem se veliko naučil iz najinih pogovorov in z opazovanjem njegovega vedenja, ko sva bila skupaj v priporu, a nisem hotel delovati vsiljivo, čeprav se mi je ob misli nanj večkrat pojavila njegova slika kot simbol za uspešnega obsojenca. Uspešen obsojenec je za mene tisti, ki se razmeram v zaporu prilagodi, in tudi ta čas živi čim bolj polno življenje. Vsekakor je najpomembneje ohraniti zdrav razum. V priporu mi je veliko ljudi svetovalo, a on mi je najbolj slikovito prikazal svet, ki ga bom moral spoznati. Bil je moj prvi pravi stik s pravim zapornikom, ko sem se mu pridružil v sobi št. 92 na Povšetovi v Ljubljani. Nikoli ni razlagal v detajle in je pomembno sporočilo pospremil s posebno obrazno mimiko in pogledom, češ tako je, če ti je prav ali ne. Zagotovo se je nagledal mojih zijal, ki sem jih kazal, medtem ko sem poslušal razne zaporniške prigode. Fakin, jaz in Mitch smo v sobi št. 92 postali zanimiva trojka. Priznati moram, da sem imel srečo, da sem pristal v skupinski sobi skupaj z njima. Do sedaj sem slišal že veliko zaporniških zgodb, ker veliko drugega kot pogovarjanje o vseh možnih rečeh ni na voljo. Nekatere zgodbe so bile tudi naglusno neverjetne in sem jih z veseljem namerno pozabil. Nekaj časa sva se skupaj s Fakinom še sprehajala in nato sva sedla za mizo v kotu dvorišča. Debeli je videl, da se šaliva, in se nama je pridružil. Debeli nikoli ne zamudi priložnosti, da se nasmeji. Tam sta se tudi uradno spoznala in takoj sta si imela

za povedati nekaj klasičnih spoznavnih stavkov v zaporu. Med sprehodom sva bila z Debelim klicana na razgovor s pedagogom, ki opravlja sprejemne pogovore. Najprej Debeli in nato še jaz.

Pedagog mi je zastavljal različna vprašanja in največ časa sem samo sedel in poslušal. Na njegova vprašanja sem odgovarjal kratko in ne preveč iskreno. Prepričal me je le, da sem privolil v mesečno urinsko testiranje na prisotnost nedovoljenih drog, saj mi bo to pomagalo pri ugodnostih, kot so obiski, izhodi, pogojni odpust, in tudi pri pridobitvi samske sobe. Vztrajal je, naj list za privolitev urinskih testov najprej preberem, čeprav sem mu rekel, da to ni potrebno in sem želel list papirja kar takoj podpisati, saj sem vedel, da se temu ne morem ogniti. Poudaril je točko, v kateri piše, da se urinski testi opravljajo od šeste do sedme ure zjutraj, in v tem času je treba oddati vzorec urina, saj se drugače šteje, da urinski test ni bil uspešno opravljen. Paznik na urinski test opozori ob pol šestih do dobrih deset minut pred šesto, ko zjutraj odklepa vrata sob. Ob šesti uri je treba stopiti do paznika, ki te pospremi do ambulate. Vprašal je še: »Ali imate težave z oddajo urina?« »Da, imam sramežljiv mehur,« sem odgovoril, ker mi je res neprijetno scat medtem, ko me nekdo opazuje in mi stoji za hrbtom ter v ogledalu glavo vidi vse, česar izza hrhta ne more videti. V praksi se je izkazalo, da vse le ni tako. Ko sva s pedagogom zaključila pogovor, sem se vrnil na sprehajališče, a je bilo ure sprehoda že konec. Po sprehodu sem moral spet skozi detektor kovin in paznik nas je pospremil do sob in jih zaklenil za nami.

PRIPOR

V torek, 23. aprila, so me na Petkovškovem nabrežju prijeli kriminalisti, ker sem kadil travo, prestregli so me, ko sem hotel džoint podati drugemu. Zasegli so mi ga in preverili moje podatke ter ugotovili, da me išče policija, zato so me odpeljali na PP Center. Tam so skopirali nalog za sodišče. Nato smo odšli peš proti sodišču, kjer je sledilo čakanje na sodnico. Ko je prišla, sta policista prejela žig in odšla. Nisem vedel, kaj sledi. Čez nekaj časa mi je sodnica rekla, da moram počakati dežurnega odvetnika in državno tožilko. Vprašal sem, zakaj, in mi je odvrnila, da bom moral v pripor. Kar tresel sem se. Po težkih treh urah so mi ustno izrekli pripor. To še ni vse, moral sem čakati še na drugo obravnavo, s katero sem hitro opravil, saj sem zahteval brezplačno pravno pomoč. Po končani obravnavi

smo odšli do izhodnih vrat, kjer sem lahko pokadil cigareto, ne le eno, ampak kar dve, ker sem čakal na policijski kombi, po domače kiblo. Prvič so me peljali v pripor. Ko sem prišel in videl vse v železu, sem se počutil kot žival. Slekli so me do nagega, me pregledali, nato sem šel po vzglavnik in posteljnino ter odšel v sobo, kjer so me lepo sprejeli in mi dodelili posteljo. Dali so mi celo obleke, da sem se lahko preoblekel. Po prhanju je sledila že večerja in po njej smo si ogledali film in poročila, nato pa odšli spat.

Kmalu še kaj napišem. Lep pozdrav, kralji in kraljice, lep pozdrav vsem zaposlenim, upam, da se kmalu vidimo.

Gašper K.

PISMO S FORENZIKE

Javljam se s »forenzike« – oddelka za forenzično psihiatrijo/UKC Maribor. Najprej naj se pohvalim, da sem super, pozdravljam tako uporabnike kakor tudi zaposlene.

Zaprto sem oziroma zdravim se že poldrugo leto. Nasmih se mi prostost. Jupi! Mogoče bom že to poletje zunaj. Imam pa še tri postopke, torej bom, če bom, zunaj kratek čas. Vsekakor pa se oglasim, ko utegnem. Ker je finančna situacija še vedno nespremenjena, skratka še vedno sem brezdomen, bom brez slabe vesti prišel na kavico ali kakšen prigrizek. Hvala za vašo nesebično pomoč!

Ne vem, kako ste me doživljali zadnje mesece, preden sem »izginil«, vmes je posegla moja psihična motnja – shizofrenija. Sedaj sem že leto dni okej. Upam, da nisem povzročal kakšnih težav!? Doživljal sem vas kot svojo družino in vas pogrešam ter vas imam rad. Ostanite točno takšni, kot ste! Se vidimo ...

Črt Meznarič

PISMO TARI

030
KRALJI
ULICE

Do Kraljev ulice sem prišla že mnogo let nazaj, in sicer kot odvisnica – takrat še nisem bila na cesti. Občasno sem tam spila kavo in prišla na tortice, ki jih dobijo od Zvezde. Všeč mi je bilo, da strokovni delavci nikogar niso sodili, sprejeli so vsakogar, in če nisi želel, niso postavljali nobenih vprašanj. Čez nekaj let (2017) sem prišla spet v stik z njimi kot ozdravljena odvisnica in se bolj povezala s strokovnimi delavci, najbolj s Kato. Povedala sem ji svojo življenjsko zgodbo in popoldneve preživljala ob sladoledu ali pivu s svojo psičko in drugimi uporabniki. Občutek pripadnosti je bil že takrat velik, čeprav sploh nisem bila »članica« v smislu, da bi časopis ponujala ali zanj pisala.

Leta 2018 sem postopoma zapadla nazaj v drogo in začela ponujati časopis. To mi je šlo zelo dobro od rok in zaslužila sem dovolj, da mi ni bilo treba krasti. Takrat sem bila videti »normalno«, zato me je tudi okolica dobro sprejemala in so mi, recimo z veseljem, dali denar. Nisem velikokrat izkusila, kot so mi govorili drugi, da bi bili ljudje »zlobni«, mi npr. rekli, naj se raje spravim delat, me žalili ali pa da bi mi moški namigovali na spolne usluge. Vse to se je spremenilo, ko sem končala na ulici in »propadla«. Takrat je veliko ljudi name gledalo z zaničevanjem, šli so mimo, kot da ne obstajam, veliko nespodobnih ponudb pa sem dobivala od moških v srednjih letih. To mi je še bolj načelo že tako slabo samopodobo. Najbolj neugodne so bile seveda ponudbe za spolne usluge. Imeli so me za ceneno prostitutko – zgodilo se je tudi, da so mi ponujali »samo« 10 evrov za seks!? Če si ženska na ulici, se samodejno dojema, da si prostitutka oz. da boš za denar/drogo naredila vse. A večinoma ni tako. Borimo se in se k prodaji telesa zatečemo (če sploh) le v najsrajnejših primerih.

Ker s prodajo časopisa nisem več zaslužila dovolj za svoje (in partnerjeve) potrebe po drogi, sem se spet zatekla h kraji. Dobro sem služila, v petih minutah »dela« po 200 evrov. Vsi so vedeli, da dobro služim, in so me izkoriščali. Čeprav sem rada pomagala (ko sem zaslužila več, sem denar dobesedno razdajala drugim odvisnikom na ulici), to za nekatere ni bilo dovolj. Velikokrat sem izkusila nasilje s strani moških (ki sploh niso bili moji partnerji). Držali so me, mi pokradli denar in drogo, večkrat sem bila tudi pretepena, če denarja nisem hotela dati. Enkrat so mi polomili tri rebra. Denar sem skrivala v telesne odprtine, tako hudo je bilo. Ker so se te zadeve dogajale večkrat tedensko, sem se ponovno povezala s bivšim partnerjem – če drugi vedo, da imaš moškega, te pustijo pri miru. Tako barbarsko je to. Zato je veliko žensk v podobnih situacijah raje z nekom, samo da bi imele mir. Rajši služiš denar zase in še za enega in si na ta način »varna«, kot bi bila samska in bi te nadlegovali vsi – tako spolno kot finančno in fizično.

Počutila sem se popolnoma razvrednoteno, kot da nisem človek, saj me je okolica zaničevala in obravnavala huje kot podgano. Ne glede na to, v kakšnem stanju sem bila, pa sem se vedno lahko zatekla na Kralje ulice, se imela možnost umiti, preobleči v garderobi, vzeti sveža oblačila, jesti ... Tudi zaposleni so name vedno gledali s sočutjem in bili na voljo za pogovor, če sem si ga želela. Če ne, so me pustili pri miru. Zaposleni tam so res dobri ljudje, z željo pomagati vsem. Na ženske pa gledajo s posebnim sočutjem, saj smo v izjemno težkih situacijah, odvisne ali ne, velikokrat prepuščene na milost in nemilost moškim in družbi, ki nas dojema kot cenene,

Vir: Pixabay

neumne, »za denar vse« osebe. Seveda vedno obstajajo svetle izjeme, a jih je malo.

Na sceni sem bila deset let, a najhujše sem izkusila v dvanajstih mesecih na cesti kot brezdomka. Ker sem po naravi zelo samostojna in samozadostna oseba, je dejstvo, da ne smem biti sam(sk)a, močno zamajalo moje duševno zdravje. Bila sem depresivna in se počutila ničvredno. Ko se ženske v podobnih situacijah srečamo, v bistvu bolj malo govorimo o tegobah, dovolj je le pogled, pogled sočutja med seboj. Čuti se povezava, ker vemo, kaj vsaka od nas preživlja, a pogosto ni časa, da bi se družile, saj se vedno nekam mudi. Če ne nam, pa našim partnerjem. Zaradi tega sem okolico, sploh bližnjo, začela dojemati kot brutalno in nazadnjaško. Kot da smo v časih, ko ženske še niso imele nobenih pravic in so bile v bistvu le lastnina moškega. Namesto da bi delovali kot skupnost, delujemo vsak zase, ali še huje, eden proti drugemu.

Skupnost razumem kot skupino ljudi v enakih ali podobnih položajih/situacijah s podobnimi tegobami in tudi – cilji. Veliko lažje bi bilo, če bi si med seboj pomagali, vsi bi imeli več kot dovolj. Če že to ne, pa vsaj ne bi delovali eden proti drugemu, spodkopavali drug drugega, si metali polena pod noge ali si kradli. Tako v zaporu kot zunaj je občutek skupnosti skoraj popolnoma izginil. Zrahljali so jo hitrejši in dražji tempo življenja, zaprtost ljudi in pomanjkanje empatije ali sočutja. Občutek pripadnosti mi sedaj daje ustvarjanje za časopis KU, sodelovanje z njimi mi v zaporu pomeni veliko. Vpliva name v smislu, da se počutim koristno, pisanje pa mi nudi tudi retrospektivo, kar mi tudi celi rane. Popestri mi dneve in vsak mesec z veseljem pričakujem nov izvod, pa naj bo moj prispevek objavljen ali ne. Ne nazadnje pa je moj »cilj« vplivati na širšo javnost v smislu, da tisti bralci in bralke, ki nimajo izkušenj s takšnim načinom življenja, vidijo, da smo tudi mi krvavi pod kožo, s čustvi in svojo zgodbo. Želim, da nas ne zaničujejo in zmorejo kanček sočutja, skupaj lahko zgradimo mostove, da med nami ne bo več prepada.

Tako, draga Tara, upam, da sem ti v pripovedni obliki ustrezno odgovorila na vprašanja za magistrsko. Upam, da sem ti pomagala. Lep pozdrav!

Sabina Đeržić, ZPKZ Ig

Milošev foto kotiček:

PRVA OBLETNICA STRELSKEGA NAPADA V BEOGRAJSKI OSNOVNI ŠOLI

V sredo, 3. maja 2023, ob 8.41 je 13-letni učenec OŠ Vladislav Ribnikar ubil devet učencev in varnostnika ter ranil šest oseb te izobraževalne ustanove. Manj kot 48 ur kasneje pa je v Duboni in Malem Orašju, približno 60 kilometrov od Beograda, v nepovezanem strelskem napadu enaindvajsetletnik ubil devet in ranil dvanajst oseb, večinoma mladih.

»Vsi se lahko strinjamo, da v Srbiji obstaja kultura nasilja. Nimamo težav nasilja v smislu incidenta – dejansko imamo družbo, ki temelji na nasilju, in zato pravimo, da pri nas obstaja kultura nasilja. Nasilje je povsod in zdaj je tako rekoč loterija, kdo od nas bo v nekem trenutku postal žrtev. Ker vidimo, da ni nobenih pobud institucij, ki bi se dejansko morale ukvarjati s tovrstnimi vprašanji, menimo, da je treba narediti nekaj, da se združijo ljudje, ki so strokovnjaki na različnih področjih in ki lahko ponudijo neke rešitve. Na koncu bomo vsi, ne glede na to, kdo bo koga volil, žrtve tega nasilja in bolje je, da se tega vprašanja lotimo letos kot drugo leto, saj bo naslednje leto stanje še slabše in morda še bolj dramatično,« pojasnjuje profesor Baucal, eden od pobudnikov iniciative *Majska platforma*.

Foto: Miloš Stojić

Foto: Miloš Stojić

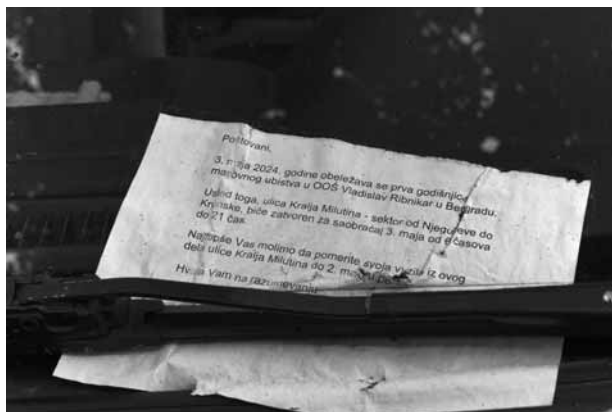

Foto: Miloš Stojić

Foto: Miloš Stojić

Foto: Miloš Stojić

KRAVŽLJANJE MOŽGANOV

Sven-Goran Malmgren – Felix Nordstrom, 1964, Švedska

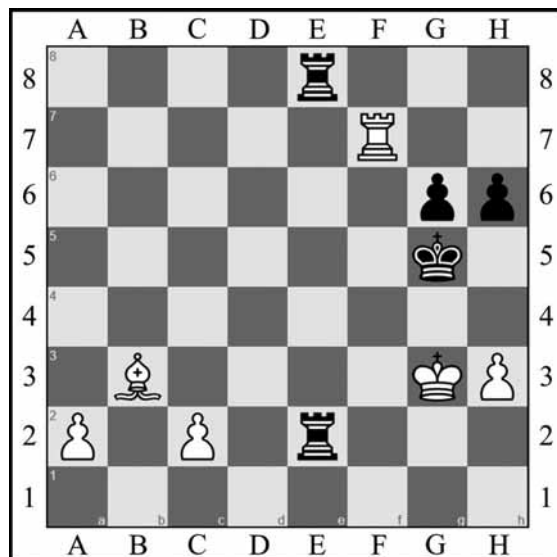
Na potezi je beli, zmaga s klasičnim matom. Poiščite rešitev.

Jean Nikolič

Standardni algebrski šahovski zapis:

pijon/kmet – brez oznake, S – skakač, L – lovec, T – trdnjava,
D – dama, K – kralj, x – jemanje figure, + – šah, ++ – mat,
O-O – mala rokada, O-O-O – velika rokada, = – remi/
ponudba remija, e. p. – en passant (kmetovo jemanje
mimogrede).

032
KRALJI
ULICE

REŠITEV JE OBJAVLJENA NA STRANI 34.

KOMENTARNICA: 030 323 128

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRLI KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. OB VSAKRŠNI URI JIH LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 128, NA UREDNIŠTVO@KRALJIULICE.ORG ALI NA NAŠ FACEBOOK PROFIL. VABLJENI H KOMENTIRANJU!

SMS, 14. 4. >> Živijo, rada bi pohvalila člana društva #364. Izredno prijazen gospod. Z veseljem pomagam, če le lahko, prinesem kaj iz trgovine ali stisnem kakšen evro. Dostikrat razmišljam, kakšne zgodbe piše življenje. In kako nikoli ne smemo soditi knjige po platnici. V vaši reviji bi z veseljem prebrala kakšno vašo zgodbo, gospod 364. Imate zelo čudovito in uravnoteženo energijo. Do ponovnega snidenja.

E-sporočilo, 22. 4. >> Hej, pozdrav! V Kranju pred Lidlom, pa tudi pred Mercatorjem Kokrica, nekdo prodaja Kralje brez številke člana oz. je zbrisana, sicer stare številke. Mi je žal, da sem jih vzela, ker sem šele potem došla, da je brez izkaznice pa revija brez številke. Je pa tudi oče že opazil, da tega modela nekdo v dobrem avtu potem pobere. V glavnem čisti nateg, mutna posla. Sicer ne vem, kje tip dobi časopise, tudi ne morem prebrat številke, ker je zmazana, ampak ste pa mogoče lahko malo pozorni, če kdo od vaših preprodaja naprej oz. kako to sploh gre ... Drugače pa svaka čast, podpiram pa berem še naprej. P

E-sporočilo, 25. 4. >> Pozdravljene, Kraljice in Kralji! Ker živim v takem okolju, kjer vaše revije ne morem kupiti, lovim vsako priložnost, ko grem v mesto, da jo dobim. Po navadi sta to Maribor ali Ptuj. Zadnjič pa sem šla s skupino na razstavo v Ljubljano in iskala katerega od prodajalcev v centru mesta. Žal ravno takrat ni bilo videti nobenega. Bila sem kar malo žalostna. In potem zagledam na poti proti železniški postaji na eni nizki okenski polici sedeti eno starejšo gospo, ki je v rokah držala Kralje. Ravno je imela malico. Hitro sem kupila en izvod in skupaj z mano še dva iz naše skupine, ki za ta časopis sploh nista vedela. Gospa je bila zelo vesela prodaje, mi pa tudi. Na vlaku proti Celju smo jo že veselo prebirali. Pa lep pozdrav iz Rogatca. Majda

SMS, 10. 5. >> Berem vaš časopis, sem na onkološkem oddelku. Zgodbe ljudi, ki jih je življenje izbrusilo. Druge še vedno preizkuša. Vašemu časopisu želim veliko uspehov. LP Marika

NEVID(e)NA LUBLANA

Vodniki in vodnice z brezdomno izkušnjo vam preko pripovedovanja zgodb predstavimo večplastnost brezdomstva in svoje izkušnje z ulice. Govorimo zgodbo o mestu, o sebi in o brezdomstvu.

Pohod poteka v manjših skupinah 3-10 oseb, kar udeležencem omogoča varen prostor, kje lahko vprašajo tisto, kar jih že dolgo zanima, a si do sedaj niso upali. Traja 1,5-2 uri. Prispevek za turo po osebni znaša 8 evrov za dijake, študente, upokoјence in nezaposlene ter 10 evrov za zaposlene. Možne so tudi individualne ture za katere prispevek znaša 15 evrov.

Za prijavo nam pišite na: tured@kraljiulice.org ali na Facebook Nevidena Lublana

Pridružite se nam pri odkrivanju drugačne Ljubljane!

OGLASNA DESKA

Ste se že kdaj vprašali, ali je kateri izmed vaših odsluženih predmetov, morda uporaben za koga drugega? V Posredovalnici rabljenih predmetov, ki deluje v okviru društva Kralji ulice na Poljanski c. 14 v Ljubljani, z veseljem sprejemamo predmete za dom in prosti čas, ki so pri vas že odslужili svoj namen (pohištva ne sprejemamo). Info kontakt: Slavko, 030 323 308.

Izšel je drugi slovenski prevod knjige Willa Halla z naslovom Vodnik za opuščanje uporabe psihotričnih zdravil v skladu z načeli zmanjševanje škode. Zainteresirani jo lahko kupite po ceni 3 € na sedežu društva Pražakova 6 v Ljubljani, ali jo naročite po ceni 5 € po pošti.

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Društvo Kralji ulice se v mesecu maju zahvaljuje:

- pekarni OSEM za pekovske izdelke,
 - slaščičarni ZVEZDA za slaščice,
 - fotostudiu FOTO GRAD za pet kupončkov za fotografiranje,
 - fotostudiu FOTO TIVOLI za pet kupončkov za fotografiranje,
 - NK OLIMPIJA za vstopnice,
 - KK CEDEVITA OLIMPIJA za vstopnice,
 - KINODVORU za vstopnice,
 - CANKERJEVEMU DOMU za vstopnici,
 - MGL za vstopnici,
 - PRIRODOSLOVNEMU MUZEJU SLOVENIJE za vstopnico,
 - ANIMAL ANGELS za kritje stroškov veterinarskih storitev in
 - vsem dobrim ljudem za oblačila, obutev, hrano in božična darila.
- Se priporočamo za naprej.

Če želite objaviti svojo življenjsko izkušnjo, nam jo lahko pošljete na urednistvo@kraljiulice.org ali nas pokličete na 030 323 128.

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsak torek 15.15–16.15 v Športni center Triglav za Bežigradom (bálon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

Za sina iščem oblačila št. 122–128. Kontakt: zupanklavdija14@gmail.com.

NAGRADNA KRIŽANKA

Iskrene čestitke nagrajencem in nagrajenki pravilno rešene aprilske nagradne križanke. Knjigo *Novi svet, zbirka poezije in proze KU* prejmejo: Mitja Kovačec iz Cerkevneja, Branko Filipič iz Škofje Loke, Bojan Cavnik iz Šmartnega pri-Litiji in Larisa Divjak iz Maribora.

Delovanje našega društva lahko podprete tudi tako, da nam namenite 1 odstotek dohodnine, ki vam jo država odmeri za preteklo leto. To storite s spodnjim obrazcem, ki ga izpolnite in

pošljete na pristojni urad FURS (v Ljubljani je naslov: Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana). Hvala!

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

(ime in priimek davčnega zavezanca)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

(poštna številka, ime pošte)

Davčna številka

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

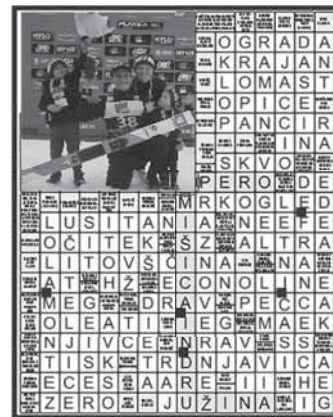
(pristojni finančni urad)

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice	2	3	9	5	6	0	4	6	1%

V/Na _____, dne _____

podpis zavezanca/ke

Rešitve iz aprilske številke.

NAGRADNA KRIŽANKA

034
KRALJI
ULICE

AVTOR JOŽE PAUMAN	LAŽNA, NAVIDEZNA DEMO- KRACIJA	DERIVAT PELAR- GONIJE	OLIVER TELBAN	SLOMŠKOV ROJSTNI KRAJ BLIZU PONIKVE	ZELENIČA V PUŠČAVI
VRSTA ŽITA					
MEJNA REKA MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO					
EGON ŽIMOND			AM. REŽISER (FRANK) ITALIJANSKI NAFTNI KONCERN		
VELIKA PSIH. PRIPRAV- LJENOST ZA KAKO DELO					
RUSKA REKA STROKOV- NJAK ZA RAČUNAL- NIŠTVO				NASEKANO MESO	NASELJE V PAKISTANU
REKA V FRANCJI, DESNÍ PRITOK RONE	PISEK LI- TERARNIH DEL UMETNI- ŠKE VRED- NOSTI	RDEČKASTA LISA NA KOŽI	ORANJE, RAL	TRDITEV, KI JO JE TREBA DOKAZATI, UTEMELJITI	STARO KRALJESTVO V NIGERIJ
					OSNOVNA PRVINA PRI ŠIVANJU
					IME PEVCA SMOLARJA IVAN LAH
LASTNOST SKROTO- VIČENEGA					
SLOVENSKI ORGLIČAR					
PREDNJI DEL VOZA			ŽIVALSKI VRT GRŠKA POKRAJINA LOKRIS		SIMBOL ZA NOBELIJ PREGOVOR
					ERVIN OGNER
ŠTEVILKA NČ					KOFI ANNAN
					SIMBOL ZA ARGON SLAVKO AVSENIK
PRIBITEK, NAPLAČILO PRI MENJAVI DENARJA				VERDIJEVA OPERA	
				ANGLEŠKI POMORŠČAK (SIR FRANCIS, 1540 DO 1594)	IGRALEC V FILMU RDEČE KLASJE (MARJAN)
SLAB UČENEC, CVEKAR					NORV. POLI- TIK (BJORN, R. 1971) /anagram: KARAS/
ETNIČNA SKUPINA V ČADU (anagram: DATE)					
(UČNA) SNOV, VSEBINA					ZAVOFNI SISTEM PRI AVTI GR. HEROJ, ZEVSOV SIN
					ALMA KARLIN ANGLEŠKI PEVEC (ADAM)
GLAVNI ŠTEVNIK		INDIJSKO MESTO NA J. POGORJA ARAVALI OMAR NABER			(redko) KIJ SKRAJNI KONEC POLOTOKA
ELEKTRON- KAZ DVEMA ELEKTRO- DAMA				ROJAKINJA DOMAČINKA	
MOZOLJ, MOZOLJA- VOST				KAR KAJ PRIVLAČI	

ELROS – palček iz Tolkienovega romana Gospodar prstanov, IDAR – indijsko mesto na jugu pogorja Aravali, JETRAR – naselje v Pakistanu.

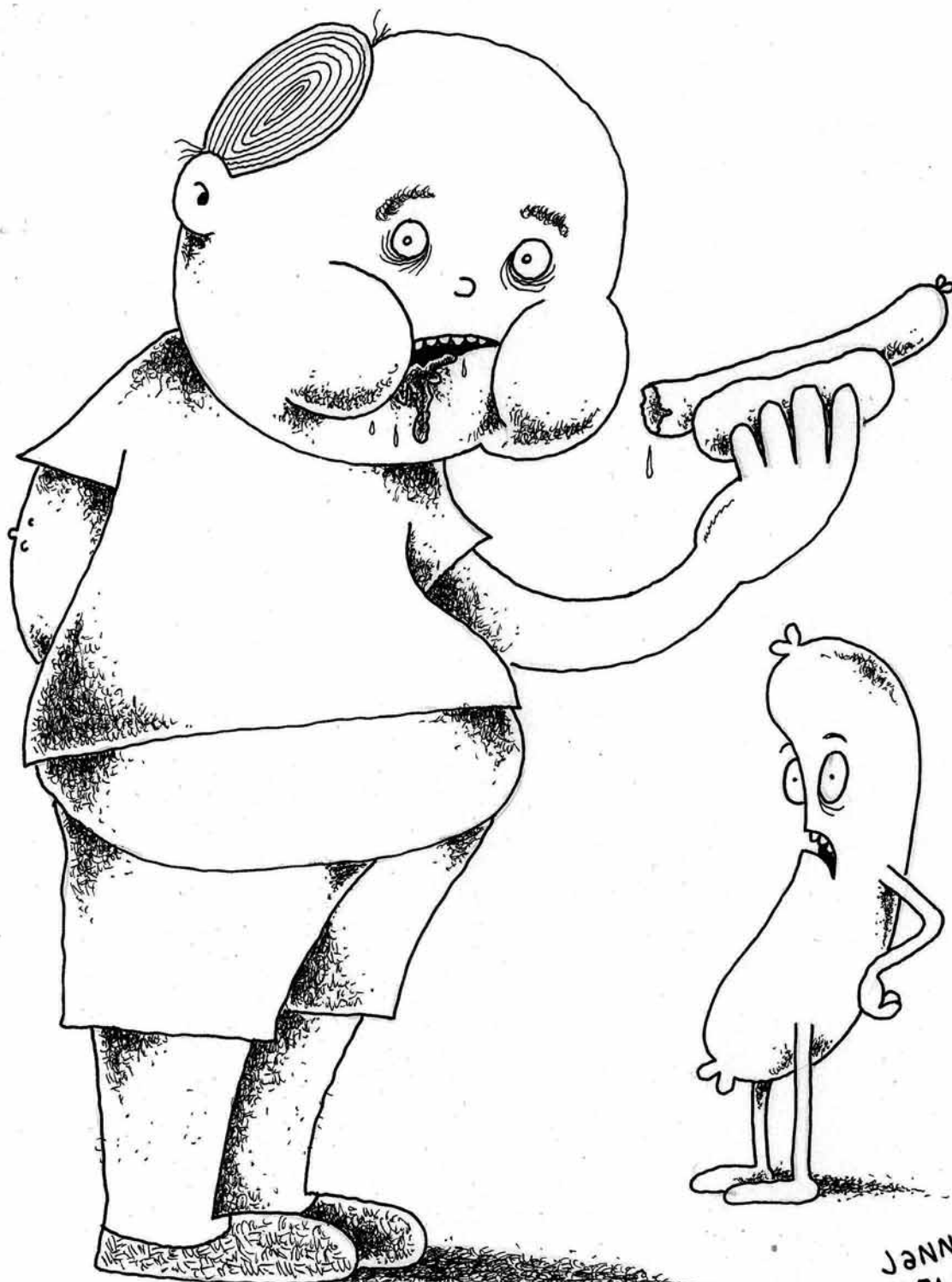
Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Rešitev šahovske uganke: 1. h4+, Kh5;
2. Tf5+, gxf5; Lf7++.

NAGRAJENCI KE SO OBJAVLJENI NA STRANI 33.

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite do konca tekočega meseca na urednistvo@kraljiulice.org ali na naslov Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana. Trem izžrebanim bomo podelili knjigo *Ljubljanski džanki*, avtorja Petra Pitambarja Pangerca.

JANNE
KARLSSON

Jakob z nizozemskimi
študentkami ti socialnega dela.

